

accent

REPORTAGE
NYKTER
CRUISING

MÖRDANDE REKLAM

Alkoholreklamen ökar kraftigt
men tillsynen hållar

VÄRLDENS BARN

Accent besöker
gatubarnsprojekt i Tanzania

VALSPECIAL

Så tycker partierna om
alkohol och narkotika

VEM KAN JAG LITA PÅ?

Sanna Lundell gör dokumentär om
medberoende med Ann Söderlund

VALSPURT!

Ni medlemmar har ställt tusentals frågor till politiker som svarat på vår fråga om alkoholreklam. Fantastiskt! Nu är det dags att kavla upp ärmarna och köra ända in i kaklet.

DU KAN:

- Bli rapportör på Alkoholstörningsjouren.
- Hissa kandidater som tagit ställning genom lokala insändare.
- Samtala med politiker i valstugorna.

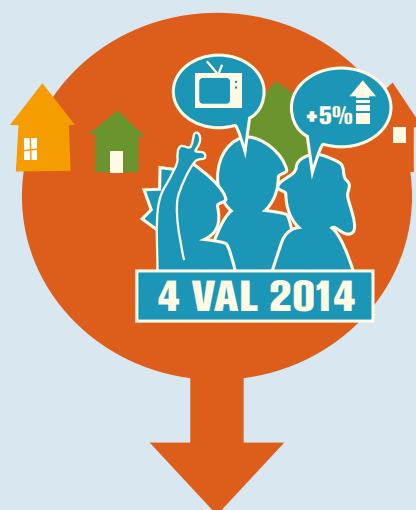
SÅ HÄR GÖR DU :

Anmäl dig på alkoholstör.se eller ta en bild på alkoholreklam och lägg upp på instagram eller twitter med hashtaggen **#alkoholstör**.

På iogt.se/valvinst hittar du mallar som förslag samt kontaktuppgifter till de lokala tidningarna. Skynda dig så den blir publicerad innan valet.

Besök valstugorna och ställ frågor om alkoholreklam eller andra alkoholpolitiska frågor. Faktaunderlag och förslag på frågor finns på iogt.se/valvinst.

16

Tanzania. Accent har besökt Upendo center, som via insamlingen Världens Barn får stöd av IOGT-NTO för att ge gatubarnen en andra chans.

14

Intervju. När Sanna Lundell var barn gick tillvaron ut på att parera föräldrarnas alkoholmissbruk – nu gör hon tv-serie om medberoende.

22

Alkoholreklam. Mängden alkoholreklam har ökat lavinartat i Sverige de senaste åren – och den som bryter mot reglerna klarar sig i regel utan straff.

28

Valspecial. Accent har frågat sju riksdagspartier om deras syn i ett antal alkohol- och narkotikapolitiska frågor. Det visar sig att de är överens om mycket.

38

Nykterhet. För fyra år sedan stod IOGT-NTO-föreningen i Orsa inför konkurs. Nu har man fått fart med en ny aktivitet: Nykter cruising.

Miljoner på spel | 6

Svensk spelmarknad kan avregleras. IOGT-NTO stretar emot och vill värna folkrörelsernas egenfinansiering via lotterier.

SD-protest i Växjö | 8

Polisen i Växjö tycker att Sverigedemokraterna ska hålla torgmöten på Vattentorget – precis utanför IOGT-NTO:s lokal. Medlemmarna håller inte med.

IOGT-NTO startar alkoholstörningsjour | 10

Genom Alkoholstörningsjouren får medlemmar och allmänheten hjälp att anmäla störande alkoholreklam.

Nyktra smultronställen | 4

LEDARE IOGT-NTO-rörelsen äger fantastiska hus och anläggningar runt om i landet. De borde marknadsföras bättre, skriver Pierre Andersson

"Alla kan göra något" | 46

ORDFÖRANDEN Orden "alla människors lika värde" kommer före begreppet "nykterhet" i våra grundsatser. Vad betyder det? undrar Anna Carlstedt.

OMSLAGSBILD
Mikael Sjöberg

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Nyktra smultronställen

Många pärlor i IOGT-NTO-landet

Semestern är slut och den där veckan i juni börjar kännas avlägsen men långt från bortglömd. Veckan innan midsommar spontanbokade jag fem nätter i en stuga som hör till IOGT-NTO:s anläggning vid Sillvik på Hisingen utanför Göteborg.

Vilket ställe! Enkelt men helt okej boende och en fantastisk miljö bara meter från havet. Bussen stannar några hundra meter bort och tar man bilen ligger det bara 20 minuter bort från Göteborgs innerstad.

Och Sillvik är inte den enda pärlan. Runt om i landet finns en hel rad anläggningar – allt från kursgårdar till små stugor – som man kan hyra som medlem, inte sällan med en rejäl rabatt.

På västkusten finns också Kuggavik, i närheten av Kolmården finns Lilla Lövhälla, på en ö utanför Örnsköldsvik finns Getholmen och nere i Blekinges skärgård finns Aspan.

För fem år sedan gav IOGT-NTO ut en liten folder kallad "Nyktra smultronställen". Den är dessvärre alldeles för inaktuell för att kunna spridas och sammanställningen verkar inte ha hittat ut på webben heller. Synd!

En del av ställena går lite knackigt och det är flera fina ställen som ägts av IOGT-NTO runt om i landet som sålts på senare år. Här finns en chans att skapa lite intäkter för lokalföreningar och IOGT-NTO-distrikt – samtidigt som du fixar en bra och prisvärd semester för dig och din familj.

Opinion.

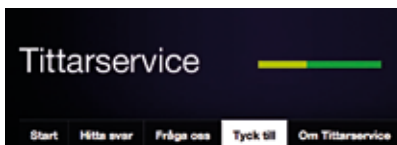
SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Anmäl SVT

■ Hej, blev så tagen av er artikel om barn och supandet i midsommar. Jag har ett tips om lobbying för att sprida kunskap om alkoholens skadeverkningar. Ni har betydligt större muskler än en privatperson.

Anmäl SVT för att dom så gott som aldrig nämner när alkohol har varit inblandad i våldsbrott och olyckor. Detta har blivit "Kejsarens Nya Kläder". Verkar vara så självklart att det är på det sättet, har sett statistik på att olyckor och våldsbrott är alkoholrelaterade i väldigt hög grad. SVT har ett avtal med staten att rapportera nyheter på ett sakligt och ovinklat sätt. Tror inte att dom uppfyller kravet i detta fall. Varje gång borde finnas med "Alkoholen har krävt ytterligare offer".

BERTIL

Svar direkt:

■ Hej Bertil! Om våra muskler är stora eller inte låter jag vara osagt. Men jag tror faktiskt att många synpunkter från vanliga tittare är mer effektivt än en anmälan från nykterhetsrörelsens tidning i det här fallet.

Gå in på <http://www.svt.se/tittarservice/tyck-till/> eller skicka ett brev till Tittarservice, Sveriges Television, 105 10 Stockholm. Vill man läsa mer om vilka regler som gäller för SVT och kanske göra en formell anmälan gör man enklast det på www.radioochtv.se.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Mest läst på accentmagasin.se

Under sommaren

1. Ny definition av beroende från amerikanskt läkarförbund
2. Cannabis som laglig medicin – nu i Sverige
3. Högtryck flyttar nykter nattklubb
4. 6 saker du bör veta om alkohol och cancer
5. Topplista över kända nykterister
6. Sju myter om cannabis och legalisering
7. Många barn far illa i midsommar
8. När alkoholfritt blir en plåga
9. Världens kändaste nykterister
10. Svårt upptäcka alkoholdemens

Hetast just nu

Jodå, berusade vet vad de gör – de bryr sig bara inte

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer: 19 augusti
Nästa nummer kommer ut: 10 oktober

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Fredrik Quistbergh

Digitalredaktör

Tobias Berving & Magnus Frederiksen
ETC Kommunikation

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Nathalie Andersson, Malin Huusmann, Magnus Frederiksen, Lars Kajes, Daniela Juvall, Ulrika Nilsson, Anders Perstrand. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01. **Annonsbokning** Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

VAR MED OCH BIDRA TILL FRAMTIDENS IOGT-NTO!

Under oktober* är Du välkommen på dialogcaféer runt hela landet för att fånga in just dina tankar och synpunkter på IOGT-NTO:s framtida strategier. Vi tror att du har mycket att bidra med och tillsammans gör vi IOGT-NTO till en ännu starkare folkrörelse. Hur vill du att ditt IOGT-NTO ska se ut?

Kontakta din distriktsexpedition för mer information och anmälan eller gå in på www.iogt.se/dialogcafeer och läs mer. **Känn dig välkommen!**

* Vissa distrikt arrangerar dialogcaféer i slutet av september och i början av november. Senast information finns alltid på www.iogt.se/dialogcafeer

Stockholm
08-21 45 15, stockholm@iogt.se

Uppsala
018-71 34 41, upsala@iogt.se

Södermanland
070-770 99 57, sormland@iogt.se

Östergötland
013-10 40 40

Jönköping
036-12 07 10, jonkoping@iogt.se

Kronoberg
0470-70 64 51, kronoberg@iogt.se

Kalmar
0725-12 51 52, kalmar@iogt.se

Gotland
0498-21 50 43

Blekinge
0457-157 11, blekinge@iogt.se

Skåne
070-190 84 05, skane@iogt.se

Halland
0346-164 90, info.iogtntohall@telia.com

Göteborg och Bohuslän
0730-31 60 65, goteborg@iogt.se

Älvsborg
033-10 32 72, alvsborg@iogt.se

Skaraborg
0500-48 34 13, iogt.skaraborg@swipnet.se

Värmland
054-18 77 72, varmland@iogt.se

Örebro
019-13 85 65

Västmanland
021-41 78 15, iogt-nto.vastmanland@telia.com

Dalarna
0243-851 05, dalarna@iogt.se

Gävleborg
0738-118 654

Västernorrland
0660-175 95

Jämtland
063- 13 20 45, jamtland@iogt.se

Västerbotten
0730-45 90 90, vasterbotten@iogt.se

Norrbottn
073-091 17 67

Alkoholskatt effektivt

ALKOHOL Kanadensiska forskare visar att höjda skatter är alkoholpolitiskt mest effektivt. Den slutsatsen drar forskare efter att ha gått igenom 54 studier som tillsammans beskriver 42 olika alkoholpolitiska åtgärder. Studierna är gjorda mellan 1980 och 2011. Det skriver Drug and Alcohol Findings.

När skatter eller priser höjs eller sänks går skador och högriskkonsumtion i motsatt riktning. De skador som redovisas är riskabelt drickande, dödsfall relaterade till motorfordon, sexuellt överförda sjukdomar, ungdomsbrottslighet, misshandel, för tidig död, självmord och dödsfall i levercirrhos.

EVA EKEROTH

Skärpta regler i Colorado

NARKOTIKA Sedan cannabis legaliserades i Colorado har en mängd olika produkter som innehåller drogen dykt upp, bland annat godis. Antalet barn som fått uppsöka vård för att de fått i sig drogen har ökat. En arbetsgrupp har därför lagt fram ett antal förslag på restriktioner. Förslaget går ut på att begränsa THC-halten i livsmedel från 100 till 10 mg samt att förpackningarna ska vara barnsäkra och tydligt märkta.

EVA EKEROTH

Miljoner på spel med avreglerad marknad

FOTO: CORPSE REVIVER

Allt fler vill vara med och dela på svenska spelpengar.

Mycket talar för att vi kommer att få ett system med licensiering av kommersiella spelaktörer i Sverige. IOGT-NTO stretar emot och vill värna folkrörelsernas egenfinansiering via lotterier.

IRÖRELSE Svenska spelmarknaden har förändrats snabbt. Monopolet utmanas allt mer av internationella spelbolag.

IOGT-NTO är, precis som flera andra organisationer, beroende av lotteriverksamhet. Miljonlotteriet står för över 80 procent av IOGT-NTO:s intäkter, men märker allt tydligare av konkurrensen från nya aktörer på spelmarknaden.

Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet debatterade frågan vid ett seminarium i Almedalen. Samtliga tycker att licensiering av kommersiella aktörer är rätt väg att gå.

– Idag är det vilda västern. Vi måste hitta ett sätt att reglera marknaden, säger Per Lodenius (C). Det betyder inte att vi vill öppna en ny marknad. Den är helt oreglerad idag. Reglering skulle

ge staten mer pengar som sedan kan kanaliseras till föreningslivet.

Agneta Börjesson (MP) håller med.

– Många tänker att en licensmodell är en avreglering jämfört med idag, men för mig handlar det snarare om en påreglering av de företag som idag verkar helt oreglerat.

Debattörerna var också inne på att folkrörelsernas stora lotterier är så professionella att de har möjlighet att verka på marknaden även med konkurrens från internationella spelbolag.

– Men visst är det lätt att de mindre slås ut. Därför tror jag att det är viktigt att göra en gedigen utredning, säger Agneta Börjesson.

Hon vill också se över möjligheten att begränsa marknadsföringen av spel.

IOGT-NTO vill att det svenska spelmonopolet – där bara staten och folkrörelserna kan bedriva spel och lotterier – ska bevaras. En inställning som under seminariet beskyldes för att vara "strutspolitik".

– Det är inte ödesbestämt, vi kan bestämma i Sverige precis som vi har en skyddande lagstiftning kring alkohol, säger Anna Carlstedt, ordförande i IOGT-NTO. EU har inget emot det. Det är mer politik än juridik.

Oavsett vilken lösning det blir i framtiden är hon noga med att påpeka att den nuvarande situationen är oacceptabel, även för folkrörelserna.

– Vi måste få till en förändring. Idéburna organisationer lyder under lotteriinspektionen och de höga krav vi ställer i Sverige, vilket är helt riktigt. När det gäller de internationella spelbolagen gäller helt andra regler. Det är inte en konkurrens på lika villkor.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: ANNA SKÖLD

High Chaparalls spritstopp uppskattades av besökarna.

Pangsuccé för spritstopp

Nyktare på temaparken High Chaparall är lika med minskade intäkter. Det trodde ledningen när man förre sommaren valde bort spriten för barnfamiljernas skull. Men det visade sig bli precis tvärtom.

ALKOHOL Sedan förra sommaren serveras ingen starksprit, vin eller starköl på den Västern-inspirerade temaparken High Chaparall i Småland. Affärsområdeschefen Emil Erlands-

son hade vissa farhågor om minskade intäkter och sura miner från festglada besökare. Samtidigt ville han stå upp för den spritfria profilen – för barnfamiljernas skull.

Ett år senare har han facit. Farhågorna har kommit på skam. Intäkterna har inte minskat. Tvärtom.

– Det är en helt annan känsla och ett helt annat klientel än tidigare. Vi har sållat bort ett klientel och fått ett annat. Man kan inte finnas till för alla, utan får fokusera

på vissa grupper. Gör man inte det blir det bara mediokert, säger Emil Erlandsson.

– Vi har fått massor med uppskattning för att vi inte serverar starkare drycker än mellanöl på våra sju restauranger. En och annan festprisse har reagerat negativt, men överlag är folk mycket positiva. Sprit hör inte hemma där det rör sig mycket barn.

Han berättar att parkens ledord är upplevelser och relationer.

– Vi vill visa alla besökande barnfamiljer omtanke genom att minska alkoholförsäljningen och vi ser att vi nu har fått hit ännu fler. De köper inte alkohol, utan hölster, pistoler och andra souvenirer, vilket är mycket trevligare, säger Emil Erlandsson.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Alkohol dåligt för hjärtat

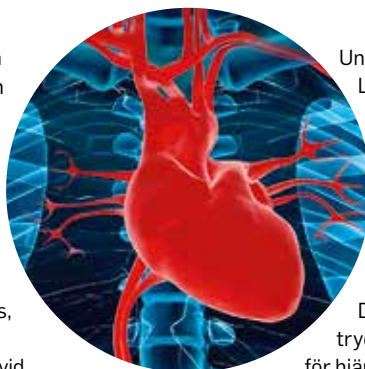
Redan vid en drink om dagen ökar risken för hjärt-kärlsjukdom.

ALKOHOL Tvärtom vad tidigare studier visat kommer en ny studie fram till att låg eller måttlig alkoholkonsumtion inte alls har någon skyddande effekt för hjärt-kärlsjukdom. Det skriver The Guardian.

Forskare har granskat data från 56 studier som tillsammans omfattar över 260 000 deltagare. Resultatet visar att även måttlig alkoholkonsumtion kan sänka sitt

blodtryck och minska risken att drabbas av hjärt-kärlsjukdom genom att minska alkoholkonsumtionen.

Juan Casas, professor i epidemiologi vid London School of Hygiene and Tropical Medicine, som genomfört studien, tillsammans med Pennsylvania University och

University College London, säger att budskapet är att ju mindre du dricker desto bättre.

– Det bästa är att minska konsumtionen. Då sänks blodtrycket och risken för hjärt-kärlsjukdom minskar. Inte ens en liten mängd alkohol är bra för hjärtat, säger han.

EVA EKEROTH

Sportstjärnor spolar kröken

ALKOHOL Australien har länge haft problem med alkoholkulturen inom idrotten och deras simlandslag har haft problem med både alkohol- och drogmisbruk. Vid samväldesspelen i somras rädde dock strikt alkoholförbud och resultatet blev det bästa sedan 1990, 57 medaljer.

En rejäl revansch för fiaskot i senaste London OS då Australien bara simmade hem ett guld.

Den nya nyktra trenden gäller även andra australiensiska idrottsstjärnor och Australiens olympiska kommitté har nu beslutat om ett totalt alkoholförbud under OS i Brasilien 2016.

FREDRIK QUISTBERGH

Alkohol gör myggen hungriga

ALKOHOL Det lönar sig att hålla sig nykter om man vill slippa myggbett. Myggen gillar nämligen alkohol. Det visar en studie som presenteras i Journal of American Mosquito Control Association. Efter bara en öl ökade myggattackerna mot personerna som deltog i studien.

Orsakerna är ännu inte klarlagda, men forskarna tror att – förutom sötman som finns i alkoholen – det kan handla om de beteenden och rörelsemönster som uppstår när man dricker alkohol, samt ökad kroppsvärme och utsöndring av koldioxid.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

44%

... av svenskarna är positiva till ett förbud av alkoholreklam.

FOTO: ROBERT ELDRIM

HALLÅ DÄR!

Mårten Andersson

som startar Sober, en nykter nattklubb.

Varför satsar du på en nykter nattklubb?

– För att det är dags att Sverige vaknar upp ur sin alkoholromantisering bubbla och inser att man har minst lika roligt utan alkohol.

Hur nykter är du själv?

– Det skulle bli 60 dagar men är nu sex månader and counting...

Vilka fördelar finns det med en helnykter klubb?

– Att den stämning som skapas är ÄKTA och inte fejkad med hjälp av alkohol eller droger. Framför allt slipper man dyng-raka människor som knuffas, bråkar eller håller drinkar över dig utan att be om ursäkt.

Några nackdelar?

– Att man tjänar mycket mera pengar på att sälja alkohol.

Är nyktert klubbande en fluga i tiden?

– Jag tror inte på att det är en trend utan att folk är på väg att bli mer medvetna och vill må bättre och då är för mycket alkohol inte bra alls.

Hur försäkras du dig om att folk på din klubb är nyktra?

– Alla får blåsa i en alkomätare innan de släpps in.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Fotnot: UNF, som sedan tidigare driver en klubb med nästan samma namn, Sober, har inget emot konkurrensen.

Protest mot torgmöte

Trots klagomål fick Sverigedemokraterna tillstånd att ordna torgmöte utanför IOGT-NTO:s hus i Växjö.

Enligt polisen gick mötet lugnt till och både Sverigedemokrater och motdemonstranter kunde föra fram sina budskap.

FOTO: ELISABETH FERNER

IRÖRELSE I våras talade Sverigedemokraterna på Vattentorget i Växjö. Mötet hölls alldeles utanför IOGT-NTO:s hus vilket gjorde många medlemmar illa berörda eftersom de inte vill förknippas med SD.

Byggnadsföreningen skrev brev till kommunen och polisen och efterlyste dialog inför framtida evenemang.

Trots det fick Sverigedemokra-

terna hålla ett nytt torgmöte på samma plats i början av augusti. Denna gång inbjöd polisen till ett samrådsmöte, men IOGT-NTO är inte nöjda med resultatet.

– Allt var redan beslutat, det var inget samråd utan information, säger Curt Thapper, ordförande i byggnadsföreningen.

Han betonar att IOGT-NTO inte är emot mötesfrihet.

– Vi är inte emot att folk

uttrycker sin åsikt. Vad de gör på den kommunala marken har vi heller inte med att göra, men vi vill inte ha Sverigedemokraterna på vår parkering. Det kan uppfattas som att vi har en koppling till dem, säger Curt Thapper.

Jonatan Bengtsson, UNF, tycker att polisen kunde ha en bättre dialog med IOGT-NTO.

– Det finns ju massor av andra platser de kan vara på. Varför just utanför vårt hus? Jag var med på samrådsmötet och det enda vi fick igenom var ett löfte om att Sverigedemokraterna inte skulle stå på vår parkering. Vi har blivit helt överkörda av polisen, säger han.

Polischefen Ola Severinsson har förståelse för IOGT-NTO:s ilska.

– Det är mitt fel att informationen inför mötet var otydlig. Det är jag hemskt ledsen för, säger han.

Att mötet inte kunde hållas på annan plats förklarar han med att det rent politisktaktiskt var den bästa platsen.

– Stortorget är vårt förstahandsval, men där håller man på att bygga om så det går inte. Då är Vattentorget det bästa läget. Jag förstår att IOGT-NTO är upprörda och inte vill förknippas med Sverigedemokraterna. Jag gillar inte heller deras åsikter, men det är mitt ansvar att stå för deras säkerhet, säger han.

EVA EKEROTH

FREDRIK QUISTBERGH

Utredare vill begränsa e-handel med alkohol

Regeringens utredare Jörgen Hettne vill förbjuda svenska vinklubbar och vin i matkassen, men vill inte gå lika långt som man gjort i Finland.

ALKOHOL Utredarens uppgift var att ta reda på om den snabbt växande e-handeln är laglig och vad som kan göras för att begränsa den.

Enligt förslaget ska det fortsatt vara tillåtet för privatpersoner att

beställa alkohol från utländska säljare, men att kommersiellt främjande av privatimporterad alkohol ska vara förbjuden.

Det innebär att inga svenska aktörer får agera försäljningskanal vid importen.

– Det skulle stänga för exempelvis städbolag som levererar vinflaskor hem och livsmedels-handelns möjlighet att kombinera matkassar med alkohol, säger Maria Larsson.

Utredningen föreslår också att utlämning av beställd alkohol bara ska få ske till privatadresser, och bara under tider då Systembolaget har öppet.

Utredaren väljer dock att inte gå lika långt som Finland har gjort där köparen måste ordna transporten på egen hand och varorna vara betalda innan de passerar finska gränsen.

PIERRE ANDERSSON

UNF väckte känslor i Prideparaden

UNF gjorde sin röst hörd i årets Prideparad i Stockholm. Men alla deltagare var inte positiva. Några gjorde tummen ner för nykterheten. Andra slog följe för att visa sitt stöd.

I RÖRELSE Hundratusentals jublande människor kantade gatorna i centrala Stockholm när årets Prideparad defilerade förbi under lördagseftermiddagen – i gassande solsken. Sammanlagt tolv UNF:are gick med – av och till – bland de första ekipagen och höll upp en knallblå banderoll som det stod "Queer och nykter" på.

– Stämningen var bra i paraden, även om många omkring oss drack. Några gjorde tummen ner eller försökte fota vår skylt

tillsammans med alkohol. Men det var mest av allt kul och många nykterister hängde med längs vägen, säger Maja Nordstrand och

tillägger att hon hoppas kunna göra om det även nästa år, med en ännu större trupp.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Tre miljoner till nykterhetslokaler

I RÖRELSE När Boverkets samlingslokaldelegation fördelade nästan 24 miljoner kronor till upprustning av landets samlingslokaler, tilldelades Våra Gårdars medlemsföreningar tillsammans tre miljoner kronor.

Mest får IOGT-NTO-lokalen i Örnsköldsvik, som tilldelades 1 560 000 kronor. Sammanlagt får nio föreningar dela på de tre miljonerna. Tre föreningar finns i Örnsköldsvik. Sex föreningar fick avslag.

Boverket prioriterar energi och tillgänglighet och därför kommer det att satsas mest på det.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Miljonregn över Vit Jul

I RÖRELSE Från och med 2015 satsar IOGT-NTO, UNF, Junis och NSF tillsammans drygt 2,8 miljoner kronor på Vit Jul, nästan tre gånger mer än hittills.

– Det känns jättekul. Det visar att man tycker att kampanjen är viktig och värd att prioritera, säger Lisa Forsström, verksamhetsutvecklare på Vit Jul.

Hon har ännu inte hunnit fundera på hur pengarna ska användas, men har en vision om att få ännu fler att ta ställning och att göra Vit Jul ännu mer känd.

– Jag tänker mig att vi kan utöka företagssamarbetena och att vi kan göra ännu fler och bättre aktiviteter för barnen under julhelgen, säger hon.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BILDEN

Nyinvigning. I juni nyinvigdes minnesstenen till Olof Bergströms ära i Lennsjö, Hälsingland. Olof Bergström var den som tog IOGT till Sverige 1879.

KOMMENTAREN

”Rösta för alkoholpolitiken”

Det är nog ingen som väljer parti till riksdagen enbart efter vilken alkohol- eller narkotikapolitisk linje partiet driver, men tvekar du mellan ett eller flera partier kan det kanske bli en avgörande faktor.

Även för den som redan bestämt sig är det viktigt att veta var partiet står. Gillar du inte ditt partis linje bör du agera. Varför inte gå med i partiet? Ingenstans

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Eva Ekeröth

kan man påverka så effektivt som inifrån. Kan du inte tänka dig att gå den vägen så kan du ändå framföra ditt missnöje med partiets linje. Kontakta partiet, gärna skriftligt, och berätta att du röstar på dem, men med viss motvilja, och motivera varför. Inget parti är ointresserat av sina väljares åsikter.

I det här numret kan du läsa vad de olika partierna tycker i viktiga drogpolitiska frågor.

En sak är dock vad partiet tycker. En annan hur dina lokala företrädare agerar.

På IOGT-NTO:s kampanjsida Alkoholstör (alkoholstor.se) kan du se vad närmare 2 000 riksdagskandidater tycker om alkoholreklam. Har inte dina politiker besvarat frågan kan du enkelt påminna dem.

Har du andra alkohol- eller narkotikapolitiska frågor som du skulle vilja ställa till dina politiker så våga fråga. Det kostar så lite att ta kontakt. Ring, mejla eller skicka ett vykort. De flesta politiker blir glada att du hör av dig.

När du sedan röstar – använd möjligheten att ”kryssa” de politiker du gillar.

EVA EKERÖTH

IOGT-NTO satsar på Alkoholstörningsjour

Under sommaren har IOGT-NTO startat Alkoholstörningsjouren som visar hur störande alkoholreklam kan se ut. Dessutom kan du genom Alkoholstörningsjouren få hjälp att anmäla alkoholreklam.

I RÖRELSE Alkoholindustrin satsar mer pengar på alkoholreklam för varje år. I år köper de reklam för i genomsnitt 3 miljoner per dag. Forskning visar att unga som ser alkoholreklam ofta börjar dricka tidigare och dricker mer än andra. Samtidigt satsas väldigt lite resurser på tillsynen över reklamen.

IOGT-NTO vill därför uppmärksamma att människor faktiskt störs av reklamen och uppmana folk att anmäla den till Konsumentverket eller Myndigheten för Radio och TV.

– Med Alkoholstörningsjouren konkretiserar vi tillsammans hur mycket alkoholreklam som unga och vuxna faktiskt exponeras för varje dag. Alkohol är inte vilken vara som helst och därför

är inte alkoholreklam vilken marknadsföring som helst, säger Anna Carlstedt, ordförande för IOGT-NTO.

Genom att ta en bild på alkoholreklam du stör dig på kan du bli en del av Alkoholstörningsjouren. Tagga bilden med #alkoholstör via Instagram eller Twitter så hamnar den på alkoholstör.se.

På samma webbsida kan du registrera dig som rapportör. Då väljer du en vecka då du rapporterar in störningar som sker via sociala medier, i offentliga miljöer, på TV eller i tryckta medier.

– Bland svenska folket och beslutsfattarna finns ett massivt stöd för att alkoholreklamen behöver begränsas eller till och med förbjudas. Efter höstens val är vi många som förväntar oss ordentliga begränsningar av alkoholreklamen. Fram tills dess kommer vi gång på gång visa hur mycket alkoholindustrin stör vår vardag, avslutar Anna Carlstedt.

EVA EKERÖTH

Fakta. Alkoholstörningsjouren

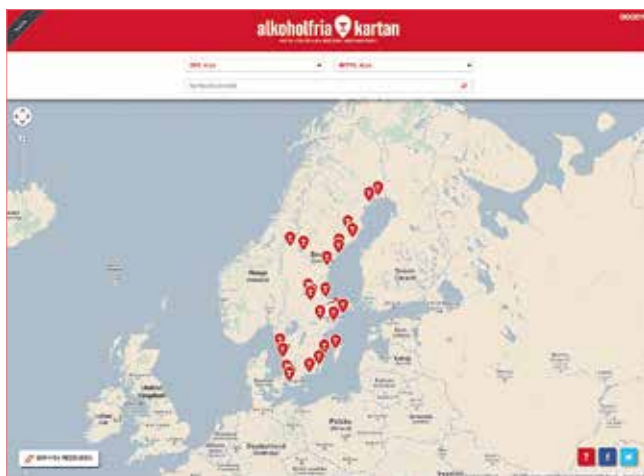
Alkoholstörningsjouren är en del av IOGT-NTO:s valsatsning där vem som helst kan fråga de över 5 000 riksdagskandidaterna om de vill skärpa lagstiftningen och tillsynen av alkoholreklamen. Av de som svarat vid Accents pressläggning är 83 procent för en skärpning.

Alkohol fria kartan är här

Sedan tidigare finns restaurangkartan, pizzakartan och andra digitala konsumenttjänster. Nu finns den alkohol fria kartan på Accents webbsida. Här kan du hitta uteställen med bra alkoholfritt utbud – och själv lämna recensioner.

I RÖRELSE Svenskarna dricker allt mer alkoholfritt. Några av orsakerna är större utbud, bättre produkter och ökat hälsofokus. Och med det ansluter sig Sverige till den allt tydligare internationella alkoholfria trenden. Men på de flesta restauranger och uteställen lyser fortfarande bra alkoholfria alternativ med sin frånvaro. Det här vill alkohol fria kartan ändra på. I ett samarbete med UNF och kampanjen Bra uteliv har Accent utvecklat kartan som redan från start innehöll 141 recensioner från Kalix i norr till Malmö i söder.

Nu kommer nya recensioner in

hela tiden. En av dem som lyckats få högsta betyg är restaurang Wasa Allé i Göteborg.

Krögaren Mats Nordström som äger restaurangen blir glad när han får höra nyheten.

– Det var verkligen kul att höra, säger han. Vi tycker att man ska kunna äta god mat även om man inte dricker alkohol.

Man ska inte behöva dricka dåliga alternativ. Det viktiga är att kombinationen är bra. Det går inte att servera ett sött, äckligt, alkoholfritt rödvin tillsammans med en robust rätt, säger Mats Nordström.

Alkohol friakartan hittar du på <http://alkoholfriakartan.se>.

FREDRIK QUISTBERGH

Alkohol konsumtionen ökar, men unga nyktrare än någonsin

ALKOHOL Svenskarnas alkohol konsumtion har ökat, men det är de vuxna som står för ökningen. Unga är nyktrare än någonsin. Det framgår av de två undersökningar som CAN, Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning, presenterat under sommaren.

Den största ökningen står privatinförsel och smuggling för, som båda ökade med närmare en tredjedel. Fortfarande köps dock den mesta alkoholen på Systembolaget.

Efter EU-inträdet steg alkohol konsumtionen i Sverige kraftigt och nådde 2004 toppnivån 10,6 liter ren alkohol per person och år. Därefter har konsumtionen sjunkit något och låg 2012 på 9,1 liter.

Nu ser trenden ut att vara bruten. När CAN, presenterade resultatet av de så kallade Monitormätningarna från 2013 stod det klart att alkohol konsumtionen förra året steg till 9,9 liter ren alkohol per person.

Ungdomarna fortsätter dock att bli allt nyktrare och debutåldern stiger.

– Hur man än mäter är skoleleverna nyktrare idag, De dricker mindre, mer sällan och berusar sig mer sällan. De ungdomar som

FOTO: EVA EKEROTH

Håkan Leifman, CAN

dricker på ett riskabelt sätt har också blivit färre, säger Håkan Leifman, CAN:s direktör.

PIERRE ANDERSSON
EVA EKEROTH

Lokal klar för kongressen 2015

I RÖRELSE IOGT-NTO:s kongress 2015 äger rum i AF-Borgen i den anrika studentstaden Lund.

– Det är riktigt bra, ändå målsenliga lokaler som ligger precis bredvid domkyrkan. I matsalen ryms 250 personer, så det kommer att fungera fint, säger kongressgeneralen Markus Andersson.

Det hela startar onsdagen den 24 juni och avslutas söndagen den 28 juni. Junis och UNF börjar en dag tidigare.

Exakt vilka utflykter och kringarrangemang som kommer att kunna erbjudas är i nuläget inte klart, men i området finns gott om sevärdheter så Markus Andersson tror på ett lyckat arrangemang.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Äldre kvinnor dricker mer

ALKOHOL Var tionde 75-årig svensk kvinna dricker för mycket alkohol. Det är en markant ökning sedan 1970-talet. Det beror bland annat på att dagens 75-åringar har med sig "kontinental" dryckesvanor från yngre år.

Det visar en studie från Centrum för åldrande och hälsa vid Sahlgrenska Institutet vid Göteborgs universitet. I studien har man jämfört kvinnor födda 1930 med kvinnor födda 1901. Det visar sig att kvinnorna födda 1930 tenderar att dricka betydligt mer än sina äldre medsyster.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

81%

... tycker att det är bra att alkoholreklam är hårdare reglerad än annan typ av reklam

Unga påverkas av alkoholreklamen

ALKOHOL Tonåringar väljer tre gånger så ofta de alkoholmärken som marknadsförts i TV. Det visar en ny studie och ger därmed ytterligare belägg för att unga påverkas av reklamen.

Den nya studien är genomförd av Center on Alcohol Marketing and Youth (CAMY) vid Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health och Boston University School of Public Health. Forskarna har tittat på hur alkoholreklamen i 20 ungdomsprogram på TV påverkat ungas konsumtion av olika alkoholmärken.

I studien ingick över 1 000 unga mellan 13 och 20 år. Resultaten håller även när forskarna kontrollerade för andra faktorer som till exempel pris och föräldrars konsumtion.

– Det finns ett samband mellan exponering för reklam av ett specifikt märke och vad de unga väljer att dricka, oberoende av andra faktorer, säger David Jernigan, chef för CAMY och en av författarna till studien.

Minst 14 studier har visat att ju mer unga utsätts för alkoholreklam desto troligare att de börjar dricka, eller, om de redan dricker, att de dricker mer.

EVA EKEROTH

FOTO: FRANKIE FOUGANTHIN

Jag känner inte att det är värt att ta risken när jag mår så otroligt mycket bättre utan.

Gustaf Skarsgård i tidningen Café om varför han väljer att avstå från alkohol.

När alkoholfritt blir en plåga

Alkoholfritt öl och vin säljer bättre än någonsin. Alkoholfritt presenteras som fräscht och trendigt. En trend som för vissa innebär ett rent helvete.

ALKOHOL Förra året ökade Systembolaget sin alkoholfria försäljning med 7,3 procent, vilket applåderas av många, men inte av alla.

Tommy Cavallin är medlem i IOGT-NTO och nykter sedan 1995. Förra veckan smakade han för första gången en alkoholfri öl – och fick genast smärtsamma minnen från förr.

– Det triggade min hjärna och mina smaklökar på ett obehagligt sätt. Det alkoholfria ölet smakar ju faktiskt öl. Det kan vara problematiskt för en nykter alkoholist. Det är samma sak när jag hamnar i sammanhang som påminner om tiden då jag var ute mycket på krogen. Kroppen minns, säger Tommy och berättar att han har vänner som har trillat dit på en lättöl.

– Därför tycker jag egentligen inte att drycker som efterliknar alkohol är etiskt försvarbara. Bryggerierna tjänar pengar på folks olycka, säger han, men tillägger att alkoholfritt öl och vin möjligtvis kan vara bra för den som inte har några alkoholproblem.

För egen del håller han sig till mjölk och läsk.

Karin Ulrika Sjöberg är av samma uppfattning. Hon är också medlem i IOGT-NTO och nykter sedan åtta år.

– Beroendepersonligheten har man alltid med sig, så jag undviker alkoholfritt öl och vin. För mig är det förknippat med en viss livsstil som jag tar avstånd ifrån. Jag tycker att man ska hitta på något helt annat, i stället för att försöka efterlikna alkoholkulturen.

Att det skulle ligga cyniska anledningar bakom det faktum att bryggerierna har utökat sitt sortiment av alkoholfri öl, håller inte bryggerijätten Carlsberg med om.

– Nej, vi har ju sett att det har skett en ökad efterfrågan på alkoholfri öl de senaste åren, vilket troligen har att göra med

hälsotrenden i samhället. Alkoholfritt känns fräscht. 2013 sålde vi ungefär en och en halv miljon liter alkoholfri öl. Tack vare den stora efterfrågan kan vi i dag erbjuda sex olika typer alkoholfri öl, säger Henric Byström, kommunikationschef på Carlsberg Sverige.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Systembolagets försäljning av alkoholfritt har exploderat de senaste åren.

FOTO: MAGNUS SKOGLÖF

Hela Sverige på fötter för Världens Barn!

Snart är det dags för Radiohjälpens insamling till Världens Barn. IOGT-NTO-rörelsen är i år med i kärntruppen av organisationer och kommer att få del av pengarna, som går oavkortat till behövande barn i världen. Insamlingskulmen 2014 är **27 september** och **4 oktober**. SVT:s Världens Barn-gala visas den **3 oktober**.

Så! Dra ihop familj, vänner eller föreningen och bidra du också. Du kan anordna en loppis, auktionera ut en middag, fixa ett 5-kilometerslopp med anmälningsavgift, skramla med en insamlingsbössa – möjligheterna är oändliga!

Allt du behöver till din insamling – bande-roller, affischer, foldrar och mycket mer – beställer du direkt från kampanjkontoret, material@varldensbarn.se.

Bössor och plomber (bösslås) får du av Världens Barns samordnare i din kommun. Kontakter och mer information finns på Världens Barns hemsida www.varldensbarn.se.

Glöm inte att tipsa din lokala P4-station om vad du tänker göra. De vill gärna rapportera från roliga aktiviteter.

Tack vare Världens Barn kan vi stödja utsatta barn i världen

TACK VARE VARLDENS BARN KAN VI STÖDJA UTSATTA BARN I KENYA

Blue Cross Kenya ger gatubarn i Kisumu ett hem, mat, skolgång och trygghet. Många barn har föräldrar med alkoholmissbruk och genom stöd och rehabilitering kan barnen återvända till familjen. Genom Världens Barn får utsatta barn en ny chans till ett bättre liv – utan alkohol och andra droger.

IOGT-NTO-RÖRELSEN

Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

NY TV-DOKUMENTÄR

"JAG HAR SVÅRT MED TILLIT"

När programledaren och journalisten Sanna Lundell var barn gick hela tillvaron ut på att **parera och hantera föräldrarnas alkoholmissbruk**. Nu har hon tillsammans med journalisten Ann Söderlund gjort en programserie om medberoende för SVT.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **MIKAEL SJÖBERG / TT**

Medberoendet har gått som en röd tråd genom Sanna Lundells 35-åriga liv. Hon växte upp med två föräldrar som drack och redan från späda ålder lärde hon sig att effektivt mota undan sina egna behov. Hemma fanns det ju hela tiden bränder att släcka.

– Jag fick mycket kärlek också, allt var inte nattsvart. Men det fanns stora luckor som har präglat mig och mina livsval, säger Sanna, som har gått i terapi för att försöka komma tillrätta med alla de ”symptom” som medberoendet har gett upphov till.

– Jag har haft svårt med tillit och relationer. Jag har en enorm frihetslängtan och har svårt att sätta gränser. Konflikter skapar mycket ångest och undvikande, eftersom de är förknippade med antingen alkohol eller depression. Jag har väldigt lätt för att anpassa mig till gruppen, jag är som en kameleont som har svårt att säga nej. Jag har inte vetat vem jag är eller vad jag vill. De här ohälsosamma beteendena är något jag aktivt jobbar med varje dag, säger Sanna och tillägger att många säkert kan känna igen sig i det här – det är vanligare än man tror.

Hon menar att medberoendeproblematiken kan uppstå i så många olika skepnader. Man tror att man har hittat ”rätt” relation den här gången, en bra person. Men så uppstår det sig snart att han eller hon var ungefär samma som den förra, fast i en ny tappning.

– Det är jättesvårt att få nya, sunda beteenden att sätta sig när man är medberoende. Men det går och det är det jag och Ann Söderlund vill visa i vår TV-dokumentär som sänds i höst. Att det finns hopp och att man kan ta sig vidare och få ett bra liv, säger Sanna.

Hon anser att medberoende är en folksjukdom som är väldigt stigmatiserad. Det pratas inte så mycket om det och bilden av den medberoende som en trasig, udda själ är seglivad.

"Medberoende är en folksjukdom som är väldigt stigmatiserad."

SANNA LUNDELL

Ann Söderlund och Sanna Lundell.

Fakta: Djävulsdansen

Första delen visas i SVT 1 den 23 september klockan 21.

– Men det syns inte utanpå! Många medberoende är välfungerande och framgångsrika utåt. Men inuti är det kaos. Vi vill berätta om medberoende på bredden och djupet så att människor verkligen förstår vad det handlar om.

Idén till dokumentären väcktes för tre år sedan. Sanna och Ann, som också har erfarenhet av medberoende, gjorde grundlig research och fick snart tag i några personer som ville ställa upp i dokumentären. Därefter sålde de in idén till SVT, som nappade direkt.

En handfull personer och familjer skildras under tre tims långa avsnitt. Det

är kvinnor och män, människor som är i början av sin process och som knappt är medvetna om att de är medberoende – och så några som har kommit ut på andra sidan och som delar med sig av sina erfarenheter.

Sanna Lundell understryker att "Djävulsdansen" ambition är att skildra medberoende ur alla aspekter; hur det präglar barn och relationer och alla de andra uttryck som sjukdomen tar. Därför har de varit noga i urvalet av medverkande, så att det blir en bra bredd och variation.

I något fall har medverkande tvingats dra sig ur, eftersom det blev för tungt. Ett annat problem har varit att det har varit svårt att få män att ställa upp.

– Det säger något om vårt samhälle. Hur stigmatiserat det är för män att vara beroende av en kvinna. Män får inte vara svaga. Men det är nog vanligare att män lämnar en kvinna som är alkoholist. Medan kvinnor oftare stannar kvar i ett destruktivt förhållande, säger Sanna, som till sist ändå fick tag i några män som ville berätta.

– Det är folks berättelser som är bärande i den här dokumentärserien, liksom våra egna erfarenheter, säger Sanna som hoppas att dokumentären ska leda till att skammen som människor upplever inför medberoende ska minska.

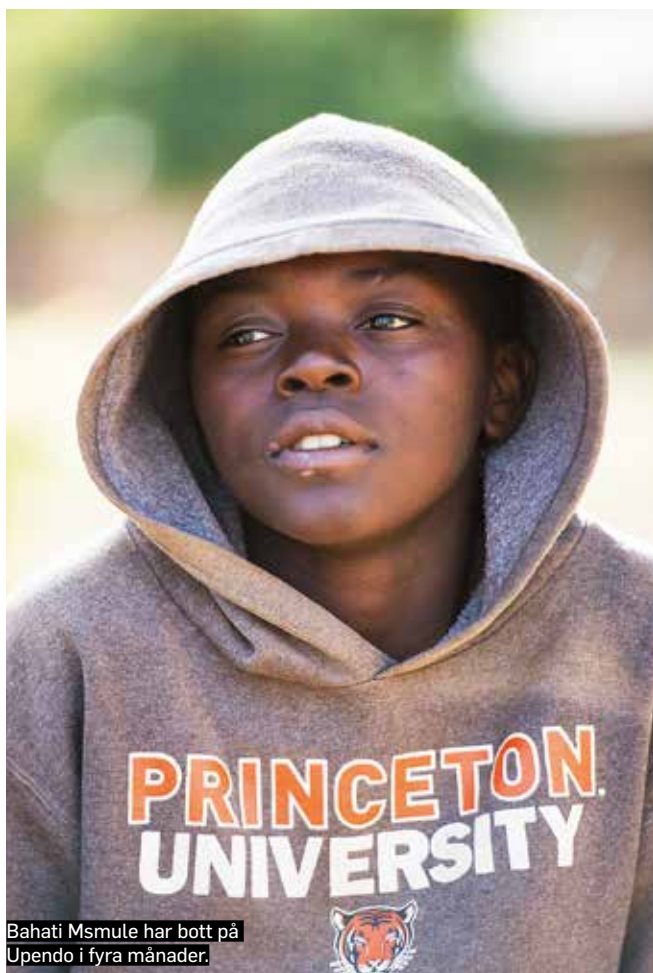
– Det finns så mycket åsikter och förakt kring såväl medberoende som psykisk sjukdom och beroende. Medberoende är en sjukdom, men är nästan ännu värre, eftersom det är så skamligt. Det sopas under mattan. Vi hoppas på större öppenhet kring de här frågorna. Vi måste våga börja prata om det. ■

ETT ANNAT HEM ÄN GATAN

På landsbygden i Tanzania rymmer många barn hemifrån på jakt efter ett bättre liv. Men resan slutar ofta på gatan. Accent besökte Upendo center som **via insamlingen Världens Barn** får stöd av IOGT-NTO för att ge gatubarnen en andra chans.

TEXT **NATHALIE C. ANDERSSON** FOTO **MALIN HUUSMANN & NATHALIE C. ANDERSSON**

Bahati Msmule har bott på Upendo i fyra månader.

Lige James Masanja tror att hoppet är det viktigaste som Upendo kan ge gatubarnet.

"Jag letade efter ett bättre liv."

BAHATI MSMULE

Bahati Msmule bara bestämde sig. Han skulle rymma hemifrån. Han lämnade mamma och två småbröder, klev ut genom dörren och började gå. Stannade vid busshållplatsen, bad om skjuts till stan och så var han i väg. På väg. På väg någon annanstans.

–Jag letade efter ett bättre liv, säger Bahati Msmule, 14 år.

Han kommer från en by långt borta, berättar han. Hade det fattigt, hade aldrig gått i skolan, bara läst böcker hemma. Men nu skulle allt bli bättre. Bussen stannade i staden Iringa i de tanzaniska bergen.

Men jakten efter det bättre livet slutade inte alls som han tänkte:

–Jag var i stan, jag bara gick runt och runt där. Jag hittade burkar utanför hotell och sålde dem. Jag kände mig ensam. Ingen kände mig. Det fanns många människor runt omkring, men de var inte mina släktingar.

Han tittar ner i marken, gömmer sig lite under sin hoodtröja. Marken är rödgul sand och dammar om man sparkar på den. Men Bahati Msmule sparkar inte. Han tittar upp. Han bor inte längre på gatan. Runt omkring honom nu är byggnader i sten, lera och tegel. Byggnader med korridorsrum, matsal, skolsal, träslöjdsal, syslöjdsal. Det är det här som är Upendo center, Bahatis nya hem sedan fyra månader. Här kommer han bo tills han är redo att flytta hem till sin familj igen.

–Jag gillar att bo här, för sättet de ordnar utbildning. Jag får gå i skolan. Jag får tid att spela fotboll och varje fredagsmorgon klockan 8–10 får vi leka, säger han.

Eftermiddagssolen lyser ner på bänken där han och läraren Isabella Mahem-

be, 69 år, sitter. Träden kastar skuggor. Lugnet har precis infunnit sig, skolan är över för dagen. Ändå ser Bahati Msmule lite ledsen ut. Vad gör honom glad?

Fakta. Upendo

- Mat och sjukvård och annat på centret kostar ungefär 100 kronor per barn och dag.
- På centret odlas kål och andra växter som barnen kan äta.
- Barnen på centret är mellan 5 och 17 år. De flesta som bor där är killar.
- Upendo har både grundskola och en yrkesskola där ungdomar kan lära sig att sy och snickra.
- På centret arbetar bland annat en matron (en kvinna som har hand om barnen), en patron (en man som har hand om barnen) och en socialarbetare.
- Upendo center drivs av organisationen IDYDC.
- Upendo betyder kärlek.

Upendohäng.

Upendo har även en yrkesskola där ungdomar får lära sig hantverk. Här är det häng efter skoldagens slut.

–Jag skulle bli glad om jag fick en läsk, säger han.

Någon läsk blir det dock inte i dag. Det är snart middag och som vanligt serveras majsmjölsgroten ugali och bönor och grönsaker. Läsken sparas till särskilda högtider som julen, och serveras 2–3 gånger om året på Upendo.

Som tur är finns det även andra saker som gör Bahati Msmule glad.

–Jag blir också glad när jag får lära mig nya sånger, säger han.

Sånger är gratis, och drömmar likaså. Även om allt inte blev som Bahati Msmule hade tänkt sig bär han i alla fall med sig hoppet om en bättre tillvaro – och drömmen om framtiden. Och drömmen har blivit tydligare:

–En dag vill jag bli lärare. Jag vill lära ut det jag kan till andra barn.

En dröm är också en förhoppning inför framtiden. Och hopp är något som behövs, säger Lige James Masanja. Hon är ansvarig för gatubarnsprojektet på Upendo center.

–De flesta gatubarnen har förlorat hoppet om framtiden. Vi försöker hjälpa dem att hitta något som kan ge dem hopp, som kan få dem att gå i skolan och få dem att känna att de är en del av samhället. När de är på gatan så anses de vara ingen. De hör inte till någonstans. Folk tittar konstigt på dem och tror att de är tjuvar. Det kan kännas ensamt, säger Lige James Masanja.

Upendo center drivs av organisationen IDYDC i Iringa, Tanzania. Målet är att minska mängden gatubarn. Organisationen samarbetar med IOGT-NTO-rörelsen sedan 2011 och får pengar via rörelsen och Världens Barn-insamlingen.

"En dag vill jag bli lärare. Jag vill lära ut det jag kan till andra barn."

BAHATI MSMULE

–Det är ett bra samarbete. IOGT-NTO bidrar med pengar och kunskap. Gatubarn är ett stort problem i Tanzania. Om föräldrarna inte gör sitt jobb så finns det inte alls något skydd från samhället. Föräldrar och barn vet inte om barnens rättigheter och då kan de inte följa dem, säger Lige James Masanja.

Anledningarna till att barn hamnar på gatan är många. Många familjer är fattiga, föräldrar kan ha dött i aids, barnen kan ha blivit misshandlade och rymt.

Även alkohol är ett stort problem. Alkoholkulturen är stor och det händer att spädbarn matas med sprit för att de ska somna.

–En av anledningarna till att barn blir hemlösa är att föräldrarna dricker alkohol. De slår barnen och alkoholen påverkar ekonomin så att familjen inte har råd att köpa mat och kläder och så att barnen inte kan gå i skolan, säger Lige James Masanja.

Som någon slags lösning försöker barnen hitta en bättre tillvaro någon annanstans genom att rymma. Många kommer från byar på landsbygden, de tar sig till stan i Iringa och blir hemlösa. För en del går resan hela vägen till storstaden Dar es Salaam, men utgången är ungefär densamma.

–Situationen för gatubarn i Tanzania är dålig. De sover i gränder och på buss-

terminaler. Ibland sover de på marknaden, för då tänker de att de vaknar upp i marknaden och kan göra något direkt på morgonen för att få pengar, säger Julius Mhagama, socialarbetare på Upendo.

IDYDC försöker hjälpa barnen genom att leta upp dem och låta dem komma till Upendo center, där de får mat, utbildning och någonstans att bo. Det svåra är att få barnen att följa med till centret. Barnen har vant sig vid att vara fria och att klara sig själva.

–Vi besöker dem och försöker bygga en relation. Om de inte vill prata med oss just då frågar vi när det passar att komma tillbaka. Vi kan inte tvinga dem att prata med

Alkoholkulturen är stor i Tanzania.

Fakta. Har själv bott på Upendo

Salim Kiyeyeu, 26 år, jobbar på Upendo. Han bodde på Upendo 1995–2003 när han själv var ung. Nu är han tillbaka och jobbar som patron. Han ser till att ungdomarna sover i en ren säng, att de har rena kläder och tvättar sig. Och så lekar han med dem och hoppar hopprep: "Det känns bra att ta hand om de unga precis som andra tog hand om mig", säger han.

"Om de vill förenas med sin familj så ordnar vi det."

JULIUS MHAGAMA

oss, för då kan de slå oss eller sno något. Ibland använder de alkohol, cigaretter och marijuana. Då är det svårt att arbeta med dem. Då pratar vi med dem och får dem att sluta, säger Julius Mhagama.

När barnen har kommit till centret börjar rehabiliteringen. Att få dem att sluta använda alkohol och andra droger, och hjälpa dem ta igen den utbildning de har missat. Centret tar också kontakt med

barnens föräldrar eftersom det ultimata målet är att barnen ska flytta hem till sin familj igen. Men det är inte alltid så lätt.

–Om de vill förenas med sin familj så ordnar vi det. Utmaningen är att ibland när barnen återförenas med familjen så märker vi när vi gör uppföljning att barnen har flyttat hemifrån igen, säger Julius Mhagama.

Trots att det inte alltid blir rätt första gången säger Lige James Masanja att pro-

jektet spelar stor roll för att gatubarns-problematiken i Tanzania.

–För barnen gör Upendo stor skillnad. Det gör skillnad eftersom barnen får hopp. De kan lära sig att tjäna egna pengar i stället för att tigga, säger hon.

Den rödgula sandplanen på Upendo har precis förvandlats till en scen. På scenen står den framtida rapstjärnan Ari Maftah, 13 år, och rappar på swahili. Det börjar långsamt, nästan lite blygt, men sedan börjar orden flöda, fortare och fortare. Rytmiskt. Hela tiden ökande i styrka, tills slutcrescendot kommer. Och några enstaka applåder.

–Jag rappar om hur viktigt det är att hjälpa föräldralösa barn, säger han.

Isabella Mahembe är lärare på Upendo sedan tolv år tillbaka.

"De dansar och sjunger för att de har gjort det, de har klarat sig igenom."

ISABELLA MAHEMBE

Hans egen mamma är död, men pappa lever. Pappan är affärsman, och det är han som har lärt Ari Maftah att rappa. Nu har Ari Maftah bott på Upendo i mer än ett år, och han vill fortsätta bo kvar.

– Jag tycker om att vara här på Upendo. Jag vill bo kvar och gå i skolan och utveckla min talang. Jag vill klättra och bli rockstjärna, säger han.

Hoppet är det inget fel på. Det kan även läraren Isabella Mahembe intyga. Hon har jobbat på Upendo i tolv år.

– Varje år tar folk examen här. De dansar och sjunger för att de har gjort det, de har klarat sig igenom. De har lärt sig saker så att de kan tjäna pengar och göra något med sina liv, säger hon.

Hon säger att det är viktigt att vi i Sverige bidrar med pengar till centret.

– Vi behöver hjälp. Det är trevligt att vara lärare här, men ibland har jag inte tillräckligt med material. Inga övningsböcker, inga pennor. Barnen tappar bort sina pennor för de har inga påsar att ha saker i. Ibland är folk sjuka och behöver behandling. Hundra barn är en stor utgift. Det vore bra med bättre tvättmöjligheter också. Barnen får en bit tvålv varje lördag och onsdag. När de kommer hit är de sunkiga, men de lär sig att tvätta sig och städa. Det är ett steg i utvecklingen.

Framför allt är det viktigt att barnen får en chans till ett bra liv, enligt Isabella Mahembe:

– Många har gått ut skolan här och fått utbildning. De här barnen hade tidigare inte en chans att gå i skolan, men här får de möjlighet att klara sig. ■

Julius Mhagama håller ställningarna i klassrummet.

Fakta. Varför är det viktigt att vi hjälper till?

Gatubarnsprojektet och Upendo center får pengar från IOGT-NTO-rörelsen och Världens Barn-insamlingen för att kunna bedriva sin verksamhet.

Varför ska vi ge pengar till Upendo center?

– För att möjliggöra för IDYDC att jobba med gatubarn, eftersom det inte finns så mycket stöd från samhället. Skulle vi inte hjälpa till med det här så skulle det inte fungera. Barn är också de mest utsatta i familjer med missbruk. Kan vi hjälpa några barn till en bättre tillvaro så är det ju fantastiskt. Utan att vi genomför en större revolution så

bidrar det ju att vi hjälper några. De här ungarna har ju rätt till ett drägligt liv, säger Gunnar Kraft, som har jobbat två år på IOGT-NTO:s regionala kontor i Östafrika.

Hans efterträdare Johan Sundqvist håller med:

– Tanzania är ett samhälle som misslyckas med att täcka de grundläggande rättigheterna för sina svagaste medborgare. Och om det finns en lokal organisation som kan gå in och täcka det så är det ju fantastiskt att vi kan gå in och bidra till det arbetet, säger Johan Sundqvist.

WAAAAZZUUUUUP
WAAAAZZUUUUUP
WAAAAZZUUUUUP

MÖRDANDE REKLAM

Mängden alkoholreklam har ökat lavinartat i Sverige de senaste åren. **Ändå ökar inte tillsynen** och den annonsör som bryter mot lagen får oftast bara en tillsägelse.

TEXT EVA EKEROTH ILLUSTRATION MAGNUS FREDRIKSEN

Fram till 2003 var all alkoholreklam förbjuden i Sverige. Enligt en dom i Marknadsdomstolen, det så kallade Gourmet-målet, hävdades förbudet och alkoholreklam är numera tillåten i tryckta medier.

Trots att reklamen är omgärdad av många restriktioner ökar mängden på ett närmast lavinartat sätt. Det konstateras i den statliga utredningen "En väg till ökad tillsyn: Marknadsföring av och e-handel med alkohol och tobak" som lades fram förra sommaren.

Utredningen kritiserar tillsynen som de anser vara alltför passiv och otillräcklig.

Magnus Jägerskog, vd på IQ, var en av dem som satt med i utredningen. Han är besviken på att ingenting hänt under året som gått sedan utredningen lades fram.

– Trots utredningens kritik av bristen på tillsyn och trots att 2013 var ett rekordår, då annonsörerna spenderade en dryg miljard på alkoholreklam, ser vi ingen ökad aktivitet från Konsumentverket, säger han till Accent.

Fakta. Så här gör du för att anmäla alkoholreklam:

Om du sett otillbörlig reklam i tryckt media, hemma i brevlådan, på internet eller i samband med ett event kan du anmäla till Konsumentverket/konsumentombudsmannen. Anmälningsformulär finns på deras webbplats: <http://www.konsumentverket.se/anmalan/>.

Om du sett reklam i SVT, TV4 eller hört den i någon svensk radiokanal anmäler du

detta till Myndigheten för radio och tv:

www.radioochtvt.se/Tillsyn/Granskning-av-program/Anmalan/.

Du kan också vända dig Reklamombudsmannen, som är branschens egen instans för att tolka reglerna kring marknadsföring. Du anmäler på webbplatsen: **www.reklamombudsmannen.org/anmal_reklam/anmalningsformular**.

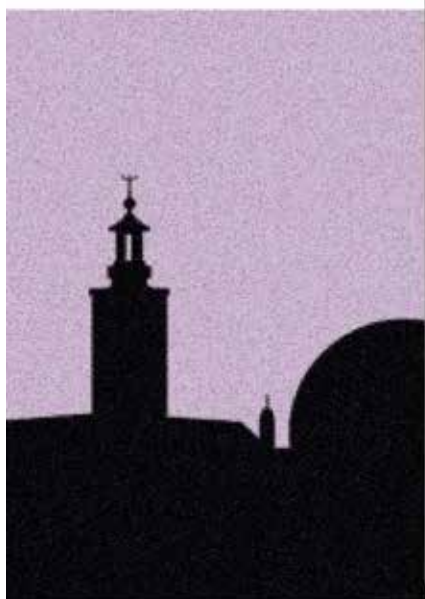
Han är bekymrad över utvecklingen av flera skäl.

– För det första visar forskning att unga som exponeras för alkoholreklam börjar dricka tidigare och dricker mer. För det andra tror jag att om man hela tiden möts av alkoholreklam så bidrar det till en normalisering, där alkohol ses som vilken vara som helst. För det tredje hör vi från dem som har en beroendeproblematik att

vardagen blir betydligt svårare när de ser alkohol överallt, säger han.

Han har egentligen ingen bestämd uppfattning om regelverket är tillräckligt eller om det bör förstärkas.

– Det viktigaste tycker jag är att en aktiv tillsyn kommer på plats så att de regler vi har i större utsträckning efterlevs. Sen är det spännande att följa utvecklingen i

Finland där man förbjudit alkoholreklam i sociala medier. Det kan också vara en väg att gå, säger han.

Han menar att det i dag händer väldigt lite om en annonsör överträder reglerna.

–De allra flesta överträdelser tror jag inte Konsumentverket vet om och då händer förstås ingenting. I de fall de känner till överträdelsen och väljer att uppmärksamma den säger annonsören i regel att de ska rätta sig och då händer inget mer. I många fall är kampanjperioden redan slut och då har det ingen reell effekt. Annonseren har hunnit köra en otillåten kampanj utan påföljd. Det är dåligt ur flera aspekter, bland annat för att vissa annonsörer felaktigt kunnat skaffa sig fördelar gentemot andra som följer reglerna. Det är inte många fall som går upp till domstol, säger Magnus Jägerskog.

Ett problem som påtalades i utredningen är att tillsynen av alkoholreklamen främst är reaktiv; myndigheten reagerar efter att den fått in en anmälan. Den proaktiva verksamheten består främst av viss omvärldsbevakning samt utbildning och stöd riktat till kommuner.

Jan Nyquist, en av två enhetschefer på rättsavdelningen som hanterar anmälningar, tycker inte att kritiken är helt rättvis.

–Det stämmer inte att vi inväntar anmälningar från allmänheten innan vi gör något. Vi försöker vara proaktiva och

hålla koll på annonser. Ibland går vi in för att bevaka ett visst område. Om vi själva får något hemskickat kan vi också öppna ett ärende.

"Det är inte många fall som går upp till domstol."

MAGNUS JÄGERSKOG

Någon strid ström av anmälningar av alkoholreklam kommer inte in. Totalt får Konsumentverket in ungefär 8000 anmälningar på ett år. Av dem gäller omkring 60 alkoholreklam.

–Av de 8000 anmälningarna blir cirka 700 ett ärende. Vi prioriterar fritt. Saker vi väger in är hur allvarligt vi uppfattar att det är, hur omfattande och hur många som anmält reklamen.

Att inte fler anmäler alkoholreklam tror utredningen beror på att allmänheten inte fullt ut känner till de speciella restriktioner som finns kring alkoholreklam. Den som anmäler får heller inte någon kännedom om vad som händer med ärendet.

–Anmälaren får bara ett automatsvar att vi tagit emot anmälan. Vi håller inte anmälaren underrättad om hur det går. Om vi bedömer att ett ärende ska öppnas så skriver vi till annonsören och påtalar vad vi anmärker på. I 75 procent av fallen säger annonsören att de inte kommer att fortsätta med annonseringen, säger Jan Nyquist.

Vad händer annars?

–Om annonsören inte går med på att upphöra med marknadsföringen ber vi KO-sekretariatet hos Konsumentombudsmannen att skriva ett föreläggande. Då får de i allmänhet vite. Annars går ärendet vidare till Marknadsdomstolen och därifrån till Tingsrätten.

Ändrar de inte bara lite i kampanjen och fortsätter?

–Vi försöker skriva så allmänt så att det inte ska gälla bara en enskild annons. Det kan stå "Ni förbjuds härmed att använda följande uttryck eller andra liknande."

Jan Nyquist är ändå inte nöjd med hur det fungerar.

–Jag tycker att lagstiftningen är tillräckligt bra, men processen är för långsam och sanktionerna behöver förstärkas. Vi borde kunna få utkräva vite direkt. Sedan kan annonsörerna få överklaga om de är missnöjda med vårt beslut. Som det är nu hinner det gå allt för lång tid från överträdelsen tills ärendet når Tingsrätten. Då blir annonsören oftast frikänd.

Men hur kan tiden spela roll om ett brott är begånget?

–Det här är en framåtsyftande lagstiftning. Om annonsören kan visa att de ändrat sin marknadsföring så blir det inget vite utdömt. Ju längre tid det går innan ärendet kommer till Tingsrätten desto större möjligheter har annonsörerna att vidta åtgärder. Det är inte som andra lagar där det bara gäller att bevisa att ett brott begåtts.

Han uppskattar att KO-sekretariatet skriver omkring 20–30 förelägganden per år.

–Av dem blir det nog inte mer än 5–20 stycken som går till Marknadsdomstolen. Max en handfull per år får ett vite utdömt.

IOGT-NTO anser att all alkoholreklam borde förbjudas.

–Vi gillar egentligen inte att vara emot saker. Det är så tråkigt att vara nej-sägare, men i det här fallet, där vi har både forskningen och opinionen med oss, är det inget att tveka om. Effekterna av ett alkoholreklamförbud är ju positiva och då måste vi lyfta blicken längre, säger Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO, till Accent.

"Vi gillar egentligen inte att vara emot saker. Det är så tråkigt att vara nej-sägare..."

LINDA ENGSTRÖM

Fakta. Regler för alkoholreklam i Sverige

- Alkoholreklam får göras i tryckta medier för alkoholsorter som inte är starkare än 15 procent. Reklamen ska vara måttfull, får inte vara påträngande, uppsökande eller mana till bruk. Den får inte heller vara riktad till barn och unga. Reklamen får inte visa alkohol tillsammans med människor eller i olika miljöer. Endast själva produkten får visas och **20 procent av annonsutrymmet** ska upptas av en varningstext.
- På internet gäller i princip samma regler men där saknas begränsning för starkare drycker.
- I radio och TV får ingen alkoholreklam förekomma alls för drycker starkare än **2,25 procent**. De svenska TV-kanaler som visar alkoholreklam sänder från Storbritannien och lyder under brittisk lag. Enligt den så kallade effektlandsprincipen ska dock svensk lag tillämpas om marknadsföringen är riktad mot en svensk publik. För att få saken prövad polisanmälde IOGT-NTO TV-bolagen för tre år sedan. Besked från Myndigheten för radio och TV utlovades till före sommaren, men saknas än.

Hon berättar om kampanjen "Alkohol-stör", som IOGT-NTO driver inför valet. I kampanjen uppmanas medlemmar och allmänhet att fråga en av de 5 000 kandidater som ställer upp i riksdagsvalet om de vill skärpa lagstiftningen och tillsynen av alkoholreklam (läs mer om hur politikererna svarade.).

–Det har varit lätt att få folk att gå in och fråga. Vi märker att alkoholreklam är en fråga som engagerar och många står sig på reklamen. Hittills har över 1 700 riksdagskandidater svarat. En övervägande majoritet av dem, över 80 procent, vill ha en skärpning. Detsamma visar undersökningar bland allmänheten, säger hon.

Hon syftar bland annat på den undersökning som genomfördes i början av juni av IQ. Den visade att 44 procent vill ha ett reklamförbud och 81 procent anser att alkoholreklam ska omges av hårdare regler än annan reklam. ■

IOGT-NTO-RÖRELSEN

TILLSAMMANS GÖR

TACK! Som medlem i IOGT-NTO-rörelsen eller givare bidrar DU till ett fantastiskt arbete i världen. I Afrika, Sydostasien och centrala Europa stödjer vi män och kvinnor som också brinner för att alkohol och andra droger inte ska hindra människors välmående och utveckling.

Tyvärr finns det mycket kvar att göra. Visste du att så mycket som vart fjärde dödsfall i världen är alkoholrelaterat? Helt onödigt. Här kan du läsa lite om allt bra arbete som bidrar till att göra världen lite bättre. Mer information finns på global.iogt.se.

SRI LANKA

På Sri Lanka ger vårt arbete resultat! I år utsågs **Adic**, vår samarbetspartner, till landets bästa organisation av en stor tidning. Priset fick de för att de påverkar så många; unga, gamla, statstjänstemän, arbetare, kvinnor och män. Målet är att färre ska börja använda alkohol och tobak, och att de som använder det ska sluta. Utöver att folkhälsan blir bättre och trafikolyckorna färre, så får barn och familjer mer trygghet och pengar över i hushållskassan. I år uppmärksammade **Adic** även miljökonsekvenser av alkoholproduktion.

Visste du att det går åt hela 300 liter vatten till 1 liter öl? På Sri Lanka är rent vatten en bristvara. Helt galet!

TANZANIA

När människor slutar att gå till baren finns det plötsligt både tid och pengar över till annat. Det blev tydligt i de byar i Tanzania som fått stöd via den lokala organisationen **IDYDC**.

Efter diskussioner med byledare, lärare och andra engagerade vuxna, beslöt byborna att begränsa tillgången på alkohol. Och resultaten lät inte vänta på sig. Våld i hemmen och trakasserier i byn minskade med 70%! Hushållens inkomster ökade så att familjer fick råd att köpa skolböcker, skoluniformer och reparera sina hus. Och när männen hjälpte till på åkern, istället för att sitta på baren, fick familjerna mer mat. Enkelt, eller hur?

VI FINNS I 1

bg: 900-4631

pg: 900463-1

vill DU bidra?

VI VÄRLDEN LITE BÄTTRE

INTÄKTER:

Insamlade medel:
3 300 000 kr (18%)

Projektbidrag (från
Forum Syd):
13 200 000 kr (70%)

Övriga intäkter (ex
bidrag från förbun-
den): 2 200 000 kr
(12%)

KOSTNADER:

Ändamålskostnader:
18 500 000 kr (93%)

Insamlingskostnader:
600 000 kr (3%)

Administrationskostnader:
800 000 kr (4%)

ÄNDAMÅLSKOSTNADER:

Östafrika
7 400 000 kr

Sydostasien
5 050 000 kr

Sri Lanka
3 150 000 kr

Global alkoholpolitik
1 650 000 kr

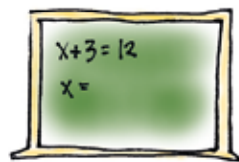
Östeuropa
1 250 000 kr

MYANMAR/BURMA

I Burma finns många internflyktingar och migrantarbetare. De arbetar ofta hårt i industrizoner, utan sociala skyddsnät. Fattigdom, alkoholmissbruk och ohälsa är utbrett.

I ett av dessa områden finns vi närvarande för att erbjuda trygghet, läxhjälp och ett bra mål mat för ca 700 barn. Utöver stöd till barnen, utbildas även föräldrar och lärare i barns rättigheter. Det är ett bistånd som ger effekt både på kort och på lång sikt. Målet för vårt internationella arbete är att vi inte ska behövas. Men vägen dit är ännu lång.

BOSNIEN

I centrala Bosnien har en grupp unga människor fått till en riktigt viktig förändring under året. Alla grund- och gymnasieskolor ska nu vara alkoholfria! Det får inte längre säljas alkohol på skolområdena och inga lärare får vara berusade. En självklarhet för oss i Sverige, men inte på många andra ställen i världen.

CEM heter den lokala organisationen vi samarbetar med och som genom sina kampanjer och sitt påverkansarbete har fått igenom den här förändringen. De har gjort mycket annat också, bland annat roliga utbildningar där ungdomar lär sig uppmärksamma och utmana alkohollnormer. Heja!

LAOS

För att få till en hållbar förändring i ett land när det gäller alkohol, behövs regler och lagar. Det fattas i många länder och vi stödjer aktörer som arbetar för att få hållbar förändring.

Efter många år av möten, förhandlingar och studier har man lyckats få ett lagförslag om alkohol i Laos! Vi gläds åt det tillsammans med vår samarbetspartner **Lao Women Union** som arbetat mycket hårt för det. De har även sett till att kopplingen mellan alkohol och mäns våld mot kvinnor och barn uppmärksammas, ett ämne som är tabu i många länder. Grattis Laos!

GISSA PARTIET!

Accent har frågat sju riksdagspartier om deras syn i ett antal alkohol- och narkotikapolitiska frågor. En av dem ser du här – **vem tror du svarade vad?**

TEXT **EVA EKEROTH** ILLUSTRATION **MAGNUS FREDERIKSEN**

Så här svarar sju riksdagspartier när Accent frågat dem vilka åtgärder som är viktigast för att minska alkohol- och narkotikaproblemen. Kan du gissa vilket parti som svarat vad? Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har besvarat enkäten.

Vilka åtgärder anser ditt parti vara viktigast för att minska alkoholproblemen?

A

Vi vill sänka alkoholkonsumtionen med hjälp av en restriktiv alkoholpolitik. Tillgången ska kontrolleras med alkoholskatter, försäljningsmonopol (Systembolaget), sänkta införselkvoter från andra EU-länder och förbud mot alkoholreklam. För att förebygga missbruk är det viktigt med en välfärdspolitik som gör att alla har rätt till ekonomisk och social trygghet. Men det behövs också särskilt alkoholförebyggande arbete och bra behandling och vård för personer med missbruks- och beroendeproblem.

B

Prioritera barn och unga i det förebyggande arbetet. Enbart använda evidensbaserade metoder och beprövad erfarenhet i behandling. Ge landstingen det samlade ansvaret för missbruksvården.

C

Behålla Systembolagets försäljningsmonopol, använda prisinstrumentet och vara tydlig med åldersgränser. Dessut-

om krävs förtydliganden när det gäller e-handel samt alkoholreklam.

D

Bevarat detaljhandelsmonopol, ökade insatser för att minska ungdomars alkoholkonsumtion samt tidigare och bättre hjälp mot riskbruk och missbruk.

E

Vår alkoholpolitik bygger på en kombination av människors eget ansvar och samhällets nödvändiga insatser för att motverka en skadlig alkoholkonsumtion.

Vi menar att alkoholskatten måste vara avvägd, den kan inte vara för hög då det endast driver människor att köpa alkohol på andra ställen än Systembolaget, helt utan samhällets vetskap eller möjlighet till kontroll, men den kan heller inte vara

tidigt går ut med saklig information till ungdomar om alkoholens faror och risker. Det är också viktigt att man sätter in stödåtgärder för dem som visar tendenser till missbruk så de blir hjälpta i tid. Skolan fyller här en mycket viktig roll när det gäller att upptäcka och hjälpa de ungdomar som är på väg att hamna i en skadlig alkoholkonsumtion.

F

Ju senare ungdomar börjar dricka alkohol, desto mindre är risken för alkoholproblem längre fram i livet. Därför är det viktigt med förebyggande arbete mot barn, ungdomar och föräldrar. Insatserna mot langning och svartsprit ska vara tydliga, och restauranger och butiker som inte sköter åldersgränser ska bli av med sina tillstånd.

innan ett riskbruk hunnit bli ett allvarligt missbruk. Det är också mycket viktigt att slå vakt om Systembolagets detaljhandelsmonopol och att fortsätta ha höga alkoholskatter för att hålla totalalkoholkonsumtionen nere.

G

Förutom en restriktiv alkoholpolitik är förebyggande åtgärder för unga det allra viktigaste. En väl fungerande skola, förbättrat stöd, fler vuxna i skolan, specialpedagoger och satsning på elevhälsovård är viktiga delar. Liksom alkoholfria intressanta miljöer. Särskilt riktade projekt på kommunal nivå, uppsökare är angeläget.

Vi föreslår ökat statligt stöd till frivilligorganisationer, bland annat inom ANDT-området. Vi vill göra vård och stöd för alkoholrelaterade problem mer tillgänglig. Som ett led i detta vill vi att landstingen tar över huvudmannaskapet för missbruksvården. Vi vill att alkohol ska finnas i alla nya bilar. För den som åkt fast för rattfylleri ska alkohol vara ett krav för att kunna behålla körkortet.

"Vi föreslår ökat statligt stöd till frivilligorganisationer."

för låg, då det skulle innebära stora risker ur ett folkhälsoperspektiv.

Samtidigt finns det ett viktigt och tydligt folkhälsoperspektiv i alkoholfrågan.

Det är viktigt att samhället och skolan

Dessutom ska sjukvården ha ett tydligt uppdrag att arbeta förebyggande, och ta upp risker med alkohol. Det ska vara lätt att få tillgång till hjälp från sjukvården att minska sin alkoholkonsumtion tidigt,

Rätt svar: Moderaterna E, Kristdemokraterna C, Folkpartiet F, Centerpartiet B, Socialdemokraterna D, Miljöpartiet G, Vänsterpartiet A.

På www.accentmagasin.se kan du göra samma test angående narkotika.

Snabbenkät till några organisationsföreträdare

Vilken alkoholpolitisk fråga tycker du är viktigast inför valet och under nästa mandatperiod?

Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO:

– Även om vi inom IOGT-NTO siktar in oss på alkoholreklam inför valet så måste jag svara mer traditionellt. Viktigast av allt är att förstärka monopolets ställning. Sedan måste alkoholskatten höjas kontinuerligt. Det är dessutom åtgärder som har stöd hos befolkningen så det borde inte vara så svårt. Folk vill ha monopolet kvar och det finns inte heller något stort motstånd mot att höja alkoholskatten.

Kjell-Ove Oscarsson, sekreterare Sveriges Landsråd för Alkohol- och Narkotikafrågor (SLAN) och ledamot i IOGT-NTO:s styrelse:

– Över tid är priset på alkohol den viktigaste faktorn för att begränsa alkoholen. Det vore bra med en överenskommelse

över blockgränserna om årliga höjningar av alkoholskatten. Ett drömscenario vore förstås att få ett stopp för den höga tillåtna alkoholinförseln.

Leena Haraké, kanslichef Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor (KSAN):

– Att den aggressiva marknadsföringen av alkohol riktad till flickor och kvinnor stoppas och att samhället satsar på såväl tidiga som behandlande insatser för de som redan har hamnat i problem, eller riskerar att göra det, samt att äldre ska garanteras en nykter och drogfri miljö - även på äldreboenden.

Och tusen andra saker förstås!

Per-Olof Svensson, organisationssekreterare Blå Bandet:

– Vi ser att alkoholreklamen breder ut sig kraftfullt i både nationell och lokal tidningsmedia, i TV-kanaler, webb och sociala medier. Att alkoholföretag satsar så mycket betyder givetvis att det betalar sig med ökad

försäljning. Den indirekta reklamen genom sponsring i, bland annat, idrottssamhang med produktnamnsplacering, innebär en fortsatt avtrubning där vi påverkas utan att vi ens tänker på det. Nu är det dags för politiker att genomföra åtgärder för att begränsa alkoholreklamen och därmed ta alkoholpolitiskt ansvar.

Arne Winerdal, vd MHF:

– De frågor vi driver inför valet är att det ska vara alkolbommar vid alla färjelägen så att ingen tillåts köra in i Sverige utan att blåsa, att lagen ändras så att polisen kan göra drogtestar längs vägen. Misstankekravet måste bort. Vi vill också att lagen om eftersupning, som en enhällig riksdag beställt, införs. Lagen ligger klar på justitiedepartementet.

Sven Andreasson, ordförande Alkoholpolitiskt forum:

– Alkoholreklamen: att all form av marknadsföring av alkohol förbjuds.

OVANLIG SAMSYN

I Accents riksdagsenkät om alkohol och narkotika visar det sig att **partierna är överens** om de viktiga frågorna.

Inget av partierna vill liberalisera narkotikalagstiftningen och tillåta cannabis ens för eget bruk. "All hantering bör även i fortsättningen vara illegal" är det svar samtliga valt.

Samtliga vill också behålla Systembolagets monopol på försäljning av alkohol. Ändå är det bara Vänsterpartiet och Miljöpartiet som vill förbjuda e-handel med alkohol. Folkpartiet, Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet vill dock begränsa e-handeln mer än idag. Endast Moderaterna vill tillåta e-handel på samma sätt som idag. Inget parti vill lätta på reglerna ytterligare.

Intressant att notera är att inget parti vill tillåta gårdsförsäljning om EU:s konkurrensregler kräver att även andras produkter måste erbjudas till försäljning eller att även utländska producenter måste få tillåtelse att sälja sina produkter. Centerpartistiska företrädare har vid flera tillfällen återkommit till att gårdsförsäljning borde tillåtas och Centerpartiet svarar också i enkäten att de skulle vilja att det tilläts, men bara om det går att begränsa till att lokala producenter får sälja egna produkter. Det vill även Moderaterna och Folkpartiet, men Folkpartiet påpekar i en kommentar att de hittills genomförda juridiska analyserna visat att det inte är förenligt med Systembolagets monopol och därför inte är aktuellt.

Alkoholskatten och alkoholreklamen är de frågor det råder mest oenighet. Skiljelinjen går dock inte mellan alliansen och oppositionen, som man kanske skulle kunna tro.

Istället anser Folkpartiet, Socialdemokraterna och Centerpartiet att det räcker med den genomförda alkoholskattehöjningen, medan Vänsterpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna och Miljöpartiet vill höja skatten ytterligare.

Alkoholreklamen vill Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet förbjuda, medan övriga vill ha den kvar.

Det parti som avviker när det gäller frågan om åtgärder mot alkoholproblemen är Centerpartiet som inte nämner restriktiv politik, skatter eller monopolet. Sådant som enligt all vetenskap tillhör de mest effektiva åtgärderna.

"Samtliga vill också behålla Systembolagets monopol."

Centerpartiet och Miljöpartiet väljer båda att lyfta fram att landstinget ska ta över huvudmannaskapet för beroendevården. Ett förslag som kom dryftades i den så kallade Missbruksutredningen från 2011, men som slutligen inte lades fram. Folkpartiet vill ge sjukvården ett tydligt uppdrag att arbeta förebyggande.

Vänsterpartiet, Folkpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet tar upp vikten av god, tillgänglig vård.

Kristdemokraterna är ensamma om att nämna både e-handel och alkoholreklam som viktiga att se över för att minska alkoholproblemen.

Endast Vänsterpartiet nämner begränsning av införselkvoterna.

När det gäller åtgärder för att minska narkotikaproblemen får Centerpartiet sällskap av Vänsterpartiet i att avstå från att nämna restriktiv politik. Det gör alla andra partier.

Vänsterpartiet nämner dock att begränsa tillgången som viktigt, vilket rimligen medför någon form av restriktioner.

Vänsterpartiet lyfter istället den generella välfärden och bra trygghetssystem. Centerpartiet trycker på förebyggande arbete mot barn och unga, vilket i och för sig kan betyda restriktioner. ■

Accent ställde sju frågor till sju riksdagspartier. Resultatet ser du nedan.

Du vet väl att du också kan gå in på IOGT-NTO:s kampanjsajt alkoholstor.se för att se vad enskilda kandidater tycker om alkoholreklamen?

1 Vill ditt parti behålla Systembolagets monopol?

M	S	Fp	Mp	V	Kd	C	a Ja
							b Nej

3 Vill ditt parti förbjuda alkoholreklam?

			Mp	V		C	a Ja
M	S	Fp			Kd		b Nej

2 Vad tycker ditt parti om åldersgränserna för inköp av alkohol?

M	S	Fp	Mp	V	Kd	C	a De är bra som de är.
							b Åldersgränsen för inköp på Systembolaget borde sänkas till 18 år.
							c Åldersgränsen för alkoholservering på restaurang borde höjas till 20 år.
							d Åldersgränsen för både servering och inköp av alkohol borde höjas.

4 Alkoholskatten höjdes vid årsskiftet. Vill ditt parti höja alkoholskatten ytterligare?

							a Nej, alkoholskatten bör sänkas.
	S	Fp				C	b Nej, det räcker med den genomförda höjningen.
M			Mp	V	Kd		c Ja, alkoholskatten bör höjas ytterligare.

5 Vilken är ditt partis inställning till e-handel med alkohol i Sverige?

			Mp	V			a E-handeln av alkohol bör förbjudas helt.
	S	Fp			Kd	C	b E-handeln bör begränsas mer än idag.
M							c Det bör vara som i dag: okej att köpa alkohol på nätet och få det hemlevererat tillsammans med andra varor, till exempel från City Gross.
							d Det bör vara fritt fram att skicka efter så mycket man vill från försäljare i andra länder.

6 Vill ditt parti att gårdsförsäljning av alkohol ska vara tillåtet?

M		Fp				C	a Ja, men bara om det går att begränsa till lokala producenter som säljer egna varor.
							b Ja, även om EU:s även om EU:s konkurrenslagstiftning medför att producenterna även måste erbjuda andras produkter.
							c Ja, även om EU:s konkurrenslagstiftning medför att utländska producenter måste tillåtas att ha egna försäljningsställen.
	S		Mp	V	Kd		d Nej, vi vill inte tillåta gårdsförsäljning.

7 Anser ditt parti att cannabislagarna bör liberaliseras?

M	S	Fp	Mp	V	Kd	C	a Nej, all hantering av cannabis bör även i fortsättningen vara illegal.
							b Eget bruk av cannabis bör vara tillåtet.
							c Odling för eget bruk bör vara tillåtet.
							d Cannabis bör säljas kontrollerat ungefär som alkohol.
							e All hantering av cannabis bör vara tillåten.

Valvinst 2014

Inför valen 2014 bevakar Accent de alkoholpolitiska frågorna extra noga. Detta ger oss som läsare en extra möjlighet till samtal och fördjupning i viktiga teman. Samtalen sker med fördel i studiecirkelform. Upplägget är enkelt. Kontakta din NBV-konsulent och berätta att ni vill starta en studiecirkel. Läs artiklarna i Accent. Bjud samman några vänner, t ex från IOGT-NTO-föreningen, och komplettera gärna med några politiker för att diskutera alkoholpolitik inför valen 2014. En fin avslutning på träffarna vore förstås om ni kan ordna ett möte om alkoholpolitik i stort och smått.

Kontaktuppgifter till er NBV-avdelning, studiecirkeltips och mycket annat finns på nbv.se/valvinst. Om ni saknar tillgång till Internet kan ni ringa NBV 08-672 61 00 för att få information om närmaste NBV-avdelning.

Allt mer alkoholreklam!

Artikeln om alkoholreklam finns på sidorna 22–25. Alkoholreklamen har ökat kraftigt sedan den återinfördes 2003. Förespråkarna för alkoholreklam menar att ett förbud är en inskränkning i yttrandefriheten och att reklamen enbart bidrar till att konsumenterna byter märke. De som vill ha bort alkoholreklamen menar att den stimulerar till ökad konsumtion, nya produkter lanseras och populariseras och att gränserna tänjs för en mera tillåtande och accepterande attityd mot alkoholdrycker.

Alkoholreklamförbud

Sverige har under stora delar av 1900-talet inte haft något reklamförbud mot alkohol. Det som funnits infördes som ett resultat av det långsiktiga alkoholpolitiska beslut som antogs av riksdagen 1977.

Förbudet mot alkoholreklam trädde i kraft 1979. Kravet på ett reklamförbud kom som en följd av den omfattande marknadsföring av mellanölet, infört 1965 i den allmänna handeln, där bryggerierna hade en kraftfull satsning på att öka ungas ölrickande. Man skrev ”Three Towns är skönt,” och försäljningen blev en stor framgång för bryggeriindustrin. Skolöverstyrelsens, nuvarande Skolverkets, generaldirektör kallade reklamen för ”ett socialt sabotage.”

Reklamförbudet avskaffades 2003 genom det s.k. Gourmetmålet och då infördes regeln att det inte är tillåtet att göra reklam för alkoholdrycker med en alkoholstyrka över 15 volymprocent. Ytterligare några begränsningar finns och varningstexter ska läggas i anslutning till annonsen och vara 20 procent av annonsstorleken.

Uppgifter: Läs artikeln och diskutera innehållet.

- Ta reda på och diskutera vilka regler som finns för alkoholreklam.
- Ta reda på hur mycket pengar som satsas på alkoholreklam.

- Stora belopp läggs också på andra former av marknadsföring/sponsorinsatser, som inte formellt är reklam. Diskutera var och hur den kan finnas och synas.
- Lägg upp en plan för att anmäla alkoholreklam som du tycker går emot lagstiftningen.
- Bevaka dina riksdagspolitiker så att de motionerar om att avskaffa alkoholreklamen!

Utmaning:

Följ en tidning eller två och se hur mycket alkoholreklam som finns under en/två veckor. Välj gärna också en tidskrift. Notera gärna också olika former av marknadsföring i de TV-program du ser. Kan vara magasinprogram, filmer och matprogram. Materialet sammanställer cirkeln och använder i valrörelsen. Om cirkeln ännu inte mött någon politiker – ring och boka tid för att prata alkoholpolitik!

Lästips:

Gå in på www.riksdagen.se och sök på alkoholreklam. Läs några motioner som du tycker är bra och redovisa dem i cirkeln. Kontakta gärna riksdagsledamöter i ditt län och fråga hur de ställer sig till alkoholreklam i tidningar och i TV.

Hemsidetips: Eurocare, IOGT-NTO, Folkhälsomyndigheten, CAN och IQ.

NY DROGMARKNAD ÄR SVÅRSTOPPAD

Efter FBI:s tillslag mot den nätbaserade drogmarknaden Silk Road kommer nu **nästa generation**. Decentraliserade nätverk utvecklas på flera håll – och kan komma att bli omöjliga att stoppa.

TEXT **LARS KAJES** ILLUSTRATION **DANIELA JUVAL**

Droghandeln letar nya vägar för att sälja och köpa droger på nätet och med ny teknik kan det i praktiken bli omöjligt att stänga ner den nya typen av online-marknader som just nu utvecklas på flera håll. Till skillnad från Silk Road kommer det inte finnas någon central server som någon myndighet kan ta i beslag.

Silk Road var länge den största sajten för att köpa och sälja droger på nätet. Genom att gömma sina servrar inom krypterade nätverk och använda den anonyma, elektroniska valutan Bitcoin lyckades sajten vinna förtroende bland både köpare och säljare för att växa stort, men förtroendet raderades på ett ögonblick. När den amerikanska federala polisen FBI lyckades gripa Silk Roads grun-

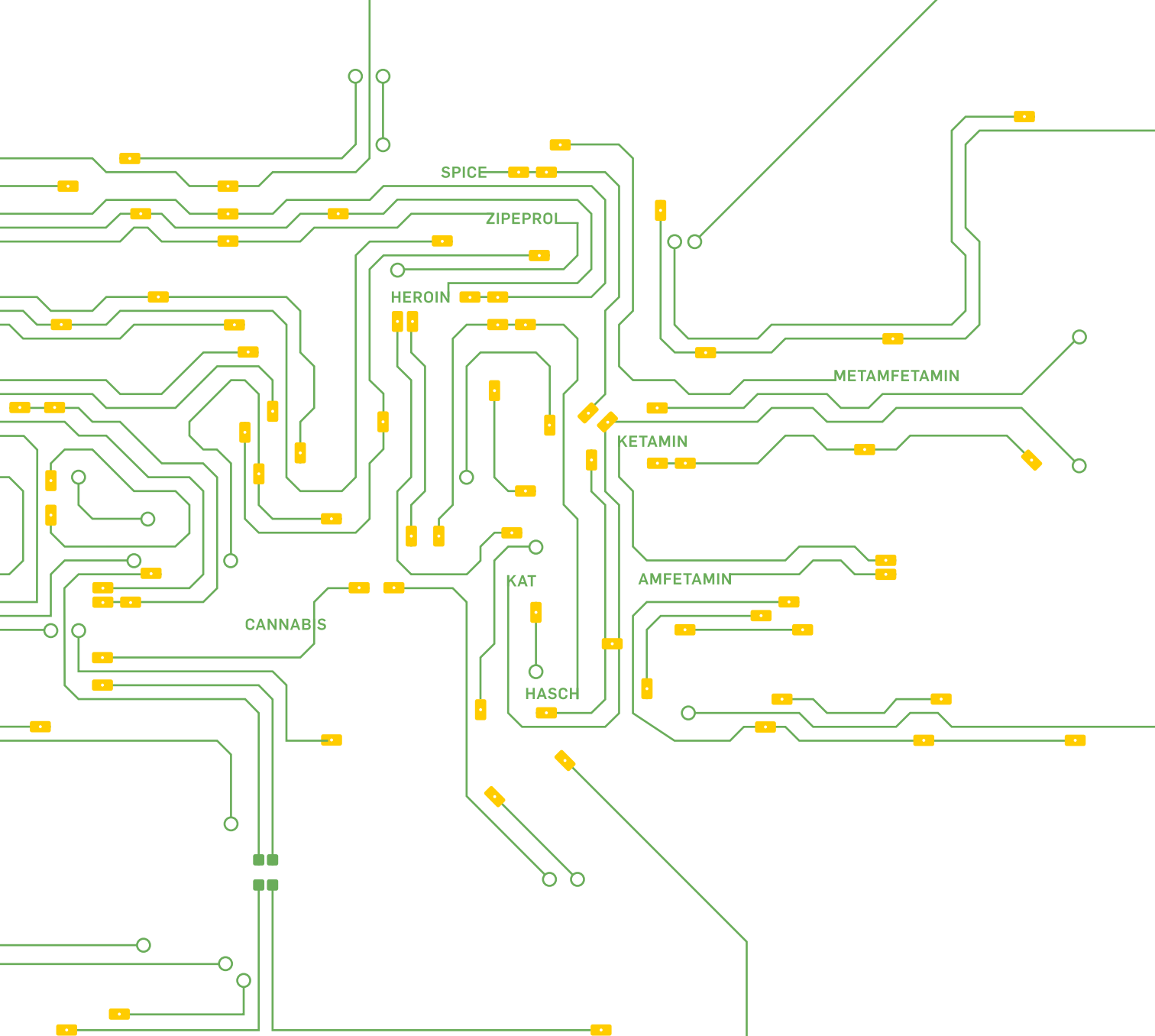
dare och stänga ner sidan försvann även sajtens användarbas.

Tillslaget mot Silk Road verkar inte ha avskräckt nätanarkister. Istället har drogmarknaden inspirerat till att utveckla nya verktyg som fungerar på ett liknande sätt, men utan den svaghet som blev slutet för Silk Road.

Till skillnad från Silk Road, som låg i en server som användare kopplade upp sig mot, utvecklas nu flera program som gör att det inte behövs någon central server. Systemet kan liknas vid att producera el i ett stort kraftverk jämfört med om alla hushåll skulle producera egen el med till exempel solpaneler. Om kraftverket skulle stängas ner eller sluta

fungera skulle många hushåll bli strömlösa, men om alla har egna solpaneler så skulle det inte spela någon större roll för resten av elnätet om en solpanel slutar fungera.

I den här jämförelsen är det kraftverket som motsvarar hur Silk Road fungerade. Trots att sidan gömde sig bakom kryptering var det tämligen enkelt för FBI att ta ner sidan när man väl lyckades spåra vem som låg bakom. I den nya generationen nätrogmarknader är istället alla användare en självständig server som delar med sig av sin processorkraft till resten av nätverket. På så sätt fortsätter nätverket fungera även om en av användarna skulle försvinna, om än med något lägre kapacitet.

"Systemet kan liknas vid att producera el i ett stort kraftverk jämfört med om alla hushåll skulle producera egen el."

Tekniken i sig är inte ny. Liknande system har använts inom forskningsprojekt för att lösa komplicerade beräkningar med hjälp av frivilliga användare. Den nya typen av drogmarknader använder sig av samma teknik, men tillsammans med anonymiseringsverktyg, som till exempel

Tor och Bitcoin.

Än så länge har ingen sådan marknad faktiskt lanserats, men tidningen Wired uppmärksammar ett av projekten, Darkmarket. Darkmarket belönades med 20 000 dollar på ett nätanarkistevenemang i Toronto, men slutade utvecklas

efter evenemanget eftersom det endast handlade om att visa att det är möjligt. Koden finns ändå tillgänglig på nätet för vem som helst att vidareutveckla, vilket är precis vad som hänt strax efter evenemanget.

Om, eller kanske snarare när, de här typerna av nätdrogmarknader börjar lanseras innebär det att det i praktiken blir omöjligt att stänga ner ett helt nätverk. Istället får polisen förlita sig på att försöka ta fast enskilda användare och även det är tillräckligt svårt med alla anonymiseringsverktyg som används. Med andra ord får polisen troligen förlita sig på klassiskt detektivarbete för att kunna gripa nätdroghandlare och köpare. ■

HÖJDAR RESAN

Under midsommarveckan utmanade deltagarna på UNF:s kamratstödsresa till Kroatien **sin höjdskräck och övade på tilliten** till sig själva och andra.

TEXT OCH FOTO **ULRIKA NILSSON**

Huvudledaren Karin Melbin har varit engagerad i UNF i fjorton år och det viktigaste för henne har alltid varit det sociala arbetet.

–Det har varit jätteroligt att se deltagarna utvecklas så fort i själva klättringen. Många har övervunnit sin höjdskräck och bara det är ett stort steg, säger hon.

För tjuo år sedan började UNF med kamratstödsresor med skidåkning i alperna över jul. Förra året var det premiär för klätterresan till Kroatien över midsommar och nykomlingen har redan hunnit bli en succé. Att Björn Lanefelt som är lärare på IOGT-NTO:s folkhögskola Wendelsberg och researrangör valt att kombinera den nya kamratstödsresan med klättring är ingen slump.

–Det är en perfekt sport att utöva. Dels för att det är lätt att lära sig och det går fort att utvecklas. Dels för att det krävs mycket tillit både till sig själv, till den som står nere på marken och säkrar samt till utrustningen. Det som gjort årets resa unik är att vi fått alla att gilla klättring utifrån sina egna förutsättningar.

Kamratstödsresorna kombineras alltid med någon form av sport eftersom det visat sig att fysiska utmaningar underlättar för att kunna utmana sig mentalt. Det gynnar i sin tur kamratstödskursen och gruppleadaren Elon Larsson har märkt av den positiva effekten.

–Deltagarna har växt och känt sig starka när det gått bra på klättringen. Jag tycker det har resulterat i öppnare diskussioner, både under kurspassen och när vi samlats

i smågrupperna, säger hon.

Kurspassen har handlat om vad kamratstöd i UNF innebär, om hur det är att leva och växa upp i en dysfunktionell familj och vad beroende och medberoende är. Deltagarna har även fått med sig metoder att kunna använda på hemmaplan som exempelvis hur man kan bemöta en vän som behöver stöd.

Det har varit långa dagar. Från gryning till elva på förmiddagarna har deltagarna klättrat och efter lunch har det varit tre timmars kurspass. Om kvällarna har gruppleadarna samlat sin grupp för att prata vidare om vad sagts på kurspasset eller om annat som känts aktuellt.

Max Johansson är med som deltagare och vet redan nu att han kommer åka om det blir en klätterresa även nästa år. Men då vill han vara med som gruppleadare.

–Det som lockar är att ha ett övergripande ansvar för att andra ska ha det trevligt och må bra under resan. Sedan är jag intresserad av att höra andras erfarenheter.

Kamratstödsresorna infaller över jul och midsommar för att skapa möjlighet att resa bort för dem som inte vill vara hemma vid dessa storhelger. Det är en helnykter resa men inget tvång på att vara medlem i UNF eller IOGT-NTO så alla har möjlighet att åka med och även ta med övriga familjemedlemmar. Femtiofyra personer var med på årets klätterresa. Åldersspannet sträckte sig från tre till femtio år så det var en spännande mix av människor med olika erfarenheter. ■

"Det är en perfekt sport att utöva."

BJÖRN LANEFELT

Fredrik Thorberger, ordförande NSF, Ulf Persson, förbundskassör IOGT-NTO, Andrine Winther, vice ordförande IOGT-NTO, Catharina Sandberg, ordförande JUNIS, Tina Engström, styrelseledamot JUNIS, Eric Tegnander, ordförande UNF, Malin Thorson, ordförande UNF och Thomas Ahlström, styrelseledamot UNF frågas ut på Sommarfestivalen.

GEMENSKAP I SOMMARREGNET

Veckan efter midsommar samlades ett par hundra medlemmar från IOGT-NTO-rörelsen för **Sommarfestival i Mora**. Accent var på plats.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Samtidigt med festivaldeltagarna kom regnet till Mora, där IOGT-NTO-rörelsens sommarfestival hölls. Ingen lät dock regnet förta det goda humöret.

– Lite regn gör väl ingenting? Inte ens om man, som vi, bor i tält. Det blir vad man gör det till, säger Ellenore Öhgren, 21, från UNF i Östersund.

Hon sitter vid ett bord i det stora partytält som bland annat inhyser festivalens reception. Ellenore lockades av att festivalen är gemensam för alla förbunden.

– Jag gillar när man blandar hela rörelsen. Det är kul att umgås med folk i olika åldrar, säger hon.

Vid ett annat bord i tältet sitter två nyfunna vänner.

– Jag kom hit för att göra roliga grejer. Spela minigolf och paddla kajak har jag tänkt, säger Emil Nilson, 12.

– Jag ska köra trambil också, säger Simon Carlsén, 9.

De som inte vill ge sig ut i regnet kan stanna i tältet. Inga-Britt Ax Ambrosiusson instruerar några festivaldeltagare hur man binder bladkronor. Hon är engagerad i Mora-hemslojdens vänner och har anli-

"Jag kom hit för att göra roliga grejer."

EMIL NILSON

tats av festivalarrangörerna för att lära ut hantverket.

Olga Nilson, 10, arbetar intensivt med att binda samman blad.

– Jag ska göra en krona av liljekonvaljblad, säger hon.

I en annan del av tältet sitter Fredrik Lovéus och lär ut flugbindning. Flugfiske är hans passion. På bordet ligger färdiga flugor av alla storlekar, från en liten, liten fluga som ska föreställa ett forsknott till stora färgglada varianter för den som vill få en gädda på kroken.

William Seglsten Ness, 9, kämpar på med att binda en fluga av rådjurshår. Fredrik Lovéus visar och förklarar hur viktigt det är att tråden, som snurras runt

Einar Nilson, 5, bidrar till att skapa sommarkänsla trots regn och kyla.

håren, hålls ordentligt sträckt. Det är ett pilligt arbete.

Inte bara nöjesaktiviteter erbjuds under festivalen. I den intilliggande byggnaden hålls ett seminarium där Linda Engström, chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO, talar om hur valvinst ska uppnås och Catharina Sandberg, Junis ordförande, redovisar deras rapport.

Regnet tilltar. Badstranden ligger öde. Från tältet hörs sorl och skratt. Alla har sökt sig under tak. Enligt schemat ska representanter för förbundsstyrelserna utfrågas på scenen. Men hur ska publiken kunna lockas ut på gräsmattan i hållregnet? Arrangörerna finner på råd. En stor baldakin, som senare ska täcka buffébordet vid middagen, bärs fram. Publiken trycker ihop sig under den och utfrågningen kan börja. ■

"Sakta men säkert har vi
fått igång verksamheten."

ANNE-MARIE FRÖJDH

NYKTER CRUISING

NÅR NY PUBLIK

För fyra år sedan stod IOGT-NTO-föreningen i Orsa **inför en hotande konkurs**. Nu har man fått snurr både på ekonomin och på en sprillans ny aktivitet: nykter cruising.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Det är med spänd förväntan som Anne-Marie Fröjd, ordförande i IOGT-NTO i Orsa i Dalarna, ser fram emot den första nyktra cruisingen i föreningens historia. Det är en varm lördag mitt i juli. Förut-sättningarna för ett lyckat arrangemang är goda. Ändå finner sig oron så här timmen innan invigningen.

– Man har ju ingen aning om hur många som kommer och hur stort intresset är, eftersom det är första gången vi gör detta. Vi har marknadsfört oss lokalt och på Facebook och alla vi har pratat med tycker att det låter som en jättebra idé. Men vi får se hur dagen blir. Vi räknar inte med att det blir så många det första året, säger initiativtagaren och projektansvarige Sandra Eriksson, som också är föreningens vice ordförande.

Hon har lång erfarenhet av veteranbilar från 50- och 60-talen och hela den sköna livsstil som följer med cruisingen.

Vad är egentligen cruising?

– Det är ljudet, ljuset, gräset, mullret, stämningen, bilarna, musiken, kläderna. Allt andas 50- och 60-tal och svunna tider. Man glider runt i sina bilar och visar upp sig och umgås. Det är helt enkelt sommar

Flera hundra bilar slöt upp till Nykter cruising

för mig, säger Sandra lyriskt, men tillägger att det är trist att det ofta förekommer mycket alkohol i samband med cruising.

Inte bland förarna naturligtvis, men bland övriga deltagare. Hon har under många år bland annat medverkat vid den stora cruisingen i Västerås. En skön tillställning för alla invigda – men tyvärr också ganska alkoholindränkt.

Det var i samband med en diskussion kring detta fenomen som tanken dök upp för två år sedan. Då hade Sandra varit nykterist och medlem ett ganska kort tag. Hon gick med i IOGT-NTO när hon bestämt sig för att skippa alkoholen i åtminstone ett år. Så började hon engagera sig i lokalföreningen och så blev hon

kvar. Att vara med och bygga upp Orsa-föreningen är alldeles för kul och spännande för att släppa, tycker hon.

För fyra år sedan stod föreningen – som driver biografen Röda Kvarn i Orsa – inför konkurshot med 300 000 kronor minus i kassan. Spara och bygga upp ekonomin eller försvinna var alternativen. Nya ordföranden Anne-Marie Fröjd bestämde sig för att föreningen skulle finnas kvar, inte minst för att hon såg stor potential i det 130-åriga huset med sina dryga 1000 kvadratmeter. Man stängde bion och investerade i en ny värmepanna i väntan på att få ekonomin i rullning igen. Inför valet 2010 blev bion en lokal valfråga i Orsa och samtliga politiska partier önskade ha bion kvar. Med hjälp av sponsorer blev det en nysatsning och 2012 kunde biografen öppna igen. En person anställdes på 75 procent.

– Sakta men säkert har vi fått igång verksamheten, det gäller att växa varsamt. Alla som vill använda vår lokal till verksamhet blir medlemmar och i dag är vi 75 stycken. Här hålls bland annat språkkurser och fester. Prio ett är biografen, som visar film flera kvällar i veckan. Men vi vill

Sandra Eriksson rattar en
Plymouth Fury 1968

synas och verka på flera sätt och jobbar mycket med bland annat integration och ungdomar. Jag ser gärna att ungdomarna bli kvar här. Men då måste det skapas nya jobb och där tror jag att vi på sikt kan bidra, säger Anne-Marie Fröjd.

Hon tände direkt på idén om en nykter cruising.

–Det känns fräscht, annorlunda och lockar en helt ny publik. Vi vill ju synas och märkas här i Orsa. Och vill få bort stämpeln att vi är stela och tråkiga! Man kan ha mycket kringaktiviteter som barnarrangemang, fika, värvning, lotterier och annat skoj. Vi har lyckats få många lokala företag att sponsra oss, vilket är roligt. De tror på det här! Vi har till och med ett företag från Göteborg som sponsor.

–Ja, vi vill visa att det faktiskt går att cruisa utan alkohol, säger Sandra.

Dagen kommer inte bara att bjuda på gamla 50-talsbilar, utan också på möjligheten att testa att volta med en bil. MHF (Motorförarnas Helnkyterhetsförbund) är på plats som samarbetspartner. De delar ut information och låter bland annat besökarna prova hur vingligt det känns att vara rattfull med hjälp av ”fyllglasögon”.

Samtliga som deltar i den nyktra cruisingen, även passagerarna, måste göra ett alkoholtest vid Ungdomens hus innan de får klartecken att åka.

"Allt andas 50- och 60-tal och svunna tider."

SANDRA ERIKSSON

Inför invigningen på Röda Kvarn klockan 12 har det samlats ett gäng intresserade medlemmar och icke-medlemmar. En handfull tjejer är snyggt utstyrd i tidsenlig ”rockabilly” stil med höga frisyrier och vippiga 50-talsklänningar. De är modeller för lokala Embla ateljé, som dagen till ära har låtit sy upp klänningarna. Frisyerna är kammade av Frisörvillan, dit vem som helst under dagen kan komma förbi för en gratis håruppsättning.

När klockan närmar sig tre på eftermiddagen är det som att temperaturen stiger några grader – både bokstavligt och bildligt. Snart är det dags för cruisingen att starta och häpnadsväckande många veteranbilar har samlats på gräsmattan vid Ungdomens hus.

Sandra, som ska inleda cruisingen med sin Plymouth Fury från 1968, är euforisk.

–Det ser ju väldigt lovande ut, konstaterar hon nöjt.

Bilen hon ska köra är inte hennes,

utan är inköpt av föreningen som första priset i lotteriet ”Spola stänkar’n & vinn jänkar’n” som pågår fram till den 6 september. Värde; 82000 kronor. Vinnaren korus den 7 september. Jo, det är en lyxig vinst, medger hon. Men den lär ju garanterat locka folk att köpa en lott för 100 kronor.

Hanna Westerholm är på plats i Orsa med sin familj. Hon tycker att IOGT-NTO har gjort ett jättefint arrangemang.

–Jag är själv nykter alkoholist, men inte medlem. Jag tycker att detta är fantastiskt. Det är alltid bra med nyktra alternativ. Och så är det bra att barnen kan vara med också, säger hon.

Hon får medhåll av Orsabon Anders Larsson, som själv deltar med en Mustang från 1967.

–Vi är här mest för att vi bor i Orsa. Det är sällan det händer något här. Men visst är det kul, säger han.

Crusingen ringlar sig 2,5 mil genom ett underskönt dalalandskap och mål-gången är vid bowlingbanan nere vid campingen. Tanken är att bilarna sakta ska glida fram, en efter en. Orsborna ska få se dem. Och förarna ska få chansen att uppleva ortens skönhet.

Modellerna från Embla ateljé
är 50-tals-snygga

–Vi vill ju inte bara visa upp oss för besökare utan också vårt vackra Orsa.

Innan Sandra kommer i mål vid bowlingbanan får hon ett glädjande telefon-samtal. Hela 200 personer har ”blåst grönt” och 39 ekipage rullar nu längs Orsas vägar, där det finns i förväg angivna stopp med bland annat gratis varmkorv med bröd.

Hon ler glatt.

–Och jag som trodde att det skulle komma kanske tio bilar och att på sin höjd hundra personer skulle blåsa i alko-mätaren! ■

Vill du åka med till Bryssel och lära dig mer om alkoholpolitik i EU?

Under tre dagar, **2-4 december**, träffar vi politiker, organisationer och andra aktörer som arbetar med alkoholfrågan inom EU. Flera av passen kan hållas på engelska.

Innan resan till Bryssel förväntas medlemmarna gå en studiecirkel över internet om EU och alkoholpolitik. Studiecirkeln består av totalt fyra träffar och deltagande krävs för att följa med till Bryssel. IOGT-NTO står för resa, boende och mat i samband med Brysselresan.

Anmäl ditt intresse genom att skicka ett mejl och berätta varför du vill delta, vad som intresserar dig alkoholpolitiskt och hur du har tänkt använda dina kunskaper från resan när du kommer hem.

Vi vill ha din ansökan senast den **15 september**! Studiecirkeln startar i början av oktober, resan till Bryssel sker den **2-4 december**.

För frågor och/ansökan kontakta:

Irma Kilim, politisk sekreterare EU-frågor, irma.kilim@iogt.se, 08-672 60 30 / 0733-72 62 30.

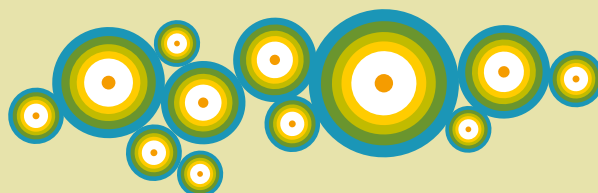

Du följer väl oss på webben också?

Vi publicerar nyheter varje dag på www.accentmagasin.se. Längst ner på webbplatsen kan du också prenumerera på vårt **nyhetsbrev** om du hellre vill hålla dig uppdaterad den vägen.

Du hittar oss också på Facebook (facebook.com/accentmagasin) och Twitter (twitter.com/accentmag)

accent

Nätverksträffar kamratstöd

Välkommen till regionala kamratstödsträffar i **Örnsköldsvik 3-5/10** eller i **Jönköping 17-19/10**. Du väljer den samling som geografiskt ligger närmast dig.

Tanken är att vi ska träffa våra närmaste kamratstödsgrenar, bygga nätverk, stötta och stärka varandra samt dela erfarenheter.

Deltagaravgift 700 kr, inklusive mat och logi i delat boende, samt resekostnader över 350 kr. Varje kamratstöd kan skicka max 5 deltagare var.

Du anmäler dig via:

www.iogt.se/utbildningar

eller ring **08-672 60 05**.

Sista anmälningssdag är 3 veckor före respektive träff.

HALLÅ DÄR!

Sara Sandstedt

Författare till boken "Förlorad".

Vad handlar boken om?

– Den handlar om min uppväxt med en alkoholiserad pappa och en mamma som är medberoende. Utåt sett var vi en välfungerande familj, ingen anade hur vi barn hade det. Bakom den fina fasaden hade jag ett helvete, som påverkar mig än i dag. Titeln syftar på allt jag har förlorat; min barndom, min vilja, min tro på andra människor.

Varför har du skrivit boken?

– Den är ett sätt att berätta min egen historia och samtidigt bearbeta det som har hänt. Min pappa anser att det är jag som har orsakat hans drickande, att det är mitt fel. Men så är det ju inte. Det är alkoholen som är boven. Boken är också tänkt som hjälp och stöd till andra i samma situation. När jag var tonåring sökte jag hjälp, men ingen hjälpte mig. Att läsa om någon som har det som jag hade känts skönt.

Hur ser din kontakt ut med din pappa i dag?

– Jag har ingen kontakt med mina föräldrar. Min pappa har inte slutat att dricka, han verkar inte vara tillräckligt motiverad. Jag och min syster har ställt ett ultimatum. Lagg in dig för avgiftning och ta hjälp, annars vill vi inte träffa dig. Jag både hatar och älskar min pappa.

Hur påverkar din uppväxt dig nu, som vuxen?

– Jag dras till fel personer och de dras till mig; alkoholister och narkomaner, våldsamma och dysfunktionella män. Jag har över huvudtaget svårt att lita på människor och dömer också ut folk snabbt.

Hur mår du i dag?

Bättre, även om jag har långt kvar innan jag är hel. Men jag är stolt över att stå på egna ben och ta egna beslut. Jag har tagit commando över mitt eget liv. Min högsta önskan är att pappa ska sluta dricka.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Fint om barnlöshet

Längtan bor i mina steg
Klara Zimmergren
Forum

ROMAN När komikern och radio-personligheten kom upp i 35-års-åldern började frågorna komma. Varför har inte du barn? Ja, varför hade hon inte? Hon hade inte träffat den rätte och var knappast en glad singel längre. Och hon ville ha barn, bli som alla andra, ingå i normen och få uppleva att bli mamma till någon. Några år senare träffar hon en trevlig man och de försöker bli gravida. Men inget händer. Det blir flera försök med IVF, som alla misslyckas. Åren går och paret börjar fundera på adoption. Men än vill de inte släppa tanken på en alldeles egen baby. Nya försök och nya

besvikelser. Sorgen får fäste. Kanske kommer hon aldrig att bli mamma? Klara Zimmergren skriver vackert och utelämnande om barnlängtan och drömmen om att få bli förälder. Hon skriver om kampen, oron inför varje nytt graviditetstest, den växande skörheten i äktenskapet och avundsjukan som bränner varje gång hon ser en gravidmage. Extra bonus i boken är kärteken till airedaletteriern Frasse som skänker så mycket tröst och okomplicerad glädje. Precis som den här fina berätt-

telsen om Klaras resa mot föräldraskapet. Som till sist blir.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Helt underbart om kärlek

Konsten att höra hjärtslag
Jan-Philipp Sendker
Övers. Lena Torndahl
Forum

ROMAN Ett kärleksbrev till en okänd kvinna i Burma får Julia att börja söka efter sin försvunna far. Det är nämligen han som har skrivit brevet. Uppenbarligen bär han på en hemlighet som har följt med honom från hemlandet Burma till New York, där han har levit i alla år som framgångsrik advokat och familjefar. Vem var han egentligen? När Julia kommer till faderns födelseby träffar hon snart en man, U Ba,

som börjar berätta den sällsamma historien om Tin Win och Mi Mi och deras storslagna, häpnadsväckande kärlek. Tin Win blev som barn blind. Mi Mi föddes handikappad. Tillsammans var de oövervinnliga. Tills den dag då Tin Win blev kallad till Rangoon av en okänd onkel. "Konsten att höra hjärtslag" är en fantastisk berättelse om kärlekens innersta väsen, den sortens kärlek som är så förunnad. De är en öst-

erländsk version av Romeo och Julia – den omöjliga kärleken. För Tin Win och Mi Mi spelar det ingen roll att en hel livstid har kommit emellan. De glömmar aldrig varandra och älskar bortom

tid och rum. Sendker har ett ljuvligt, poetisk språk och hela berättelsen är som en bitterljuv, österländsk saga: oavbruten fängslande, spännande, sorglig och helt underbar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: LIONSGATE/ROADSIDE ATTRACTIONS

Oavbrutet spännande spionthriller

FILM *A most wanted man*
Philip Seymour Hoffman, Robin Wright, Willem Dafoe

DRAMA En mystisk, torterad man på flykt, till hälften tjetjen, till hälften ryss, anländer till Hamburgs muslimska församling. Året är 2001, strax efter terrordåden i USA. Han är i desperat behov av hjälp och letar efter sin avlidne ryska fars förmögenhet, en förmögenhet som inte byggts

upp helt lagligt. Ingenting som den unge mannen berättar verkar stämma; är han ett offer, en tjuv eller - värst av allt - en extremist med siktet inställt på terrordåd? Underrättelsetjänsten är redan mannen på spåren när han får kontakt med en ung advokat som specialiserat sig på asylsökande och människor på flykt. Hon vill hjälpa Issa, som han heter. Men frågan är vem det är hon hjälper? Philip Seymour Hoffman gör en

av sina sista rollprestationer som spionen som är fast besluten att fånga den allra största fisken; hjärnan bakom Al Quaida. Det är oavbrutet spännande, välspelat och intressant med många bottnar. En politisk thriller av högsta kvalitet och aktualitet. Filmen bygger på en roman av John le Carré. Premiär i september.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Spännande om raserat äktenskap

Hustrun
A.S.A Harrison
Övers. Cecilia Falk
Massolit förlag

ROMAN Psykoterapeuten Jodi och fastighetsmäklaren Todd lever ett stillsamt och förutsägbart parliv med goda middagar, mycket tålamod och tysta överenskommelser. Han står för ekonomin medan hon kan glida fram i tillvaron på ett ganska behagligt sätt. Hon ägnar mer tid åt hunden Freud än sina få och förhållandevis friska patienter. Jodi och Todd tycker om varandra, men glöden har sedan länge

falnat och Todd har under deras långa äktenskap tagit en hel del snedsteg. Men Jodi är förlåtande. Han kommer ju alltid tillbaka till henne. Men när han inleder ett förhållande med den unga Nata-scha går han för långt. Och han tvingas betala ett mycket högt pris för sin otrohet. "Hustrun" är en oavbrutet spännande relationthriller som i vartannat kapitel berättas ur makens respektive hustruns synvinkel. Den som far mest illa är Jodi, som till en början låtsas som det regnar - den välpolerade fasaden får absolut inte raseras - men som så småningom

beslutar sig för att hämnas. Den en gång så fogliga hustrun visar sig kapabel till mord om hon pressas tillräckligt hårt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

FOTO: TT

1 BOK Sebbe Staxx, Kartellen-rapparen vars liv nu kommer att bli film - efter hans självbiografiska bok som kommer ut i januari. Ola Rapace ska regissera. Självbiografien skildrar ett liv kantat av kriminalitet och droger, men också om hur Sebbe Stakset förändrade sitt liv.

2 MUSIK Alice Babs, tolkad av dottern Titti Sjöblom tillsammans med sin make gitarristen och sångaren Ehrling Eliasson samt pianisten Krister Lundqvist. Den 2 oktober startar den månadslånga turnén som besöker tolv städer. Först ut är Scalateatern i Karlstad.

3 FILM "My old Lady". Den utslagne New York-bon Mathias ärver en lägenhet i Paris av sin far som han inte haft någon kontakt med. När han anländer till staden blir han förvånad över att finna att en äldre, sofistikerad dam och hennes mycket beskyddande dotter bor i våningen. Premiär 10 oktober.

FOTO: © 2014 COHEN MEDIA GROUP

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Anita Larsson

Hur länge har du varit medlem?

– I ungefär femton år. Men jag var medlem även som ung. Då var det teater och drama som lockade. Sedan stod jag utanför nykterhetsrörelsen under många år, men min man var helnykterist och så småningom gick vi bägge med. Det var via IOGT-NTO jag kom i kontakt med Ingegerd Bengtsson och hennes syjunta. Nu träffas vi varje måndag och umgås och stickar, ett gäng pantertanter! Jag har börjat ansvara för föreningens ekonomi, men annars delar vi på det mesta.

Vad stickar ni?

– Allt möjligt, men mest barnplagg som sockor, vantar, mössor, koftor och halsdukar. Plaggen skickar vi med lastbil till Estland och Lettland ett par gånger per år, där det finns många behövande och fattiga barn. Förra året skickade vi 400 banankartonger över Östersjön. Kläderna hamnar bland annat hos unga mammor som har blivit gravida genom våldtäkt. Barnkläder har förstås rykande åtgång där. Men vi stickar inte bara, utan syr och väver också.

Vad är det bästa med den här verksamheten?

– Att få hjälpa de som har det svårt. Dessa länder ligger så nära Sverige, men det är ändå som en helt annan värld. Människor bor i enkla kyffan med cementgolv, de har knappt några varma kläder eller skor. Vi är glada att göra en insats, samtidigt som vi får utöva handarbete, som vi tycker är kul och kreativt. Och så får vi tanter en chans att umgås också.

Hur får ni det att gå runt ekonomiskt?

– Vi säljer våra saker på Jämtens marknad i Östersund på lördagar och på olika loppisar. Pengarna vi tjänar går till transporter. Men vi får också mycket till skänks av snälla människor. Och behovet är enormt. Människor i Baltikum behöver skor, hushållsapparater, kaffe, mat, mattor, leksaker. Funktionshindrade har sällan de hjälpmedel som behövs, därför tar vi också emot rullstolar och andra hjälpmedel.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

"Vi är glada att göra en
insats, samtidigt som vi
får utöva handarbete."

NAMN: ANITA LARSSON

ÅLDER: 74

FAMILJ: EN SON, 3 BARNBARN

BOR: I ÖSTERSUND

MEDLEM I: IOGT-NTO ODENS SAL

ÅRETS VERKSAMHETSFORUM

kommer att äga rum 7-9 november på Tollare folkhögskola

Delta på intressanta seminarier! Bland innehållet kan nämnas grunderna i alkoholpolitik, hur vi kan använda vår uppdragsportal, inspireras av nya lokala verksamheter, värvning, sociala företag, vårt samarbete med Svenska Läkaresällskapet kring vår forskarrapport och

Charlotte Signahls inspirerande föreläsning på söndagen, "Man blir bra på det man tränar på! Vad tränar du på?"

Mer information och anmälan via **www.iogt.se/utbildningar** eller **08-672 60 05**.

NARKOKOLL

– en kurs på distans

Cannabis har legaliserats i Uruguay och delar av USA. Vilken väg väljer Sverige? Vilka är argumenten för och emot förbund respektive legalisering? Och vad säger forskningen?

Narkokoll på distans är ett tillfälle för dig som är intresserad av att fördjupa dig och få mer kunskap om aktuell forskning, debatt och teori. I år med fokus på cannabis.

➡ Ansök om att få gå kursen senast den 15 september via **www.iogt.se/utbildningar**

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Om frågor utan svar

Alla kan vi göra något

Eftersom jag under sommaren haft förmånen att umgås mycket med en 12-åring, har det blivit många frågor. Förmodligen flera tusen. Hen är fortfarande, i ett par veckor till kanske, i den charmerande åldern då jag betraktas som ett Allvetande Mammaministerium till vilket man med fördel vänder sig med knepiga frågeställningar. Jag har därför desperat försökt förklara varför det heter Ångermanland, hur man klyver atomer, varför himlen är blå och varför inte Galileo Galileis föräldrar kunde ha döpt honom till något mer fantasifullt i förnamn. Det finns också gott om exempel på frågor som jag själv ställt tillbaka. Som hur kronologin i Star Wars-filmerna egentligen ser ut, i vilken ordning man bör se Marvel-filmerna och hur det kommer sig att de vandrande städerna i Philip Reeve-böckerna faktiskt kan ...vandra.

Men så finns det en kategori frågor som ingen av oss har några svar på, men som vi ändå ägnat mycket tid åt. 12-åringen, på gränsen mellan sorglöst bus och att ta världens bekymmer på sina axlar, på gränsen mellan liten och stor, undrar varför det ser ut som det gör i Gaza och Syrien. Här räcker varken Google, Nationalencyklopedin eller Mammaministeriet till. Men vi grubblar tillsammans, och när jag är ensam grubblar jag vidare. Det enda jag har lärt mig är att människan alltid har varit som vi är nu. Att vi är kapabla till

precis vad som helst. Både gott och ont. Att vi är ungefär likadana, oavsett tid, land, religion eller politik. Och att vi inte verkar lära oss.

Som du kanske vet har jag nyligen bytt jobb, från Stockholms universitet till Ersta Sköndal Högskola. Min förra institution hade "franska" som rubrik, min nuvarande forskar om civilsamhällets organisationer. Men jag tar med mig min egen forskning, om begrepp. Jag undersöker därför hur ord som "godhet" och "tolerans" har använts och används idag i olika sammanhang. En fransk renässansförfattare som jag skrivit om heter Agrippa. Han var poet, och soldat under 1500-talets religionskrig i Frankrike. Han satt på slagfälten och skrev. En av hans texter handlar om hur han "tappar bort" orden godhet och tolerans när han kommer fram till en by där man stängt in alla i en kyrka och bränt ner den. Jag tänkte på honom när 12-åringen råkade få syn på en artikel om andra världskriget, där man gjorde likadant i den franska byn Oradour-sur-Glane. I artikeln berättade den enda överlevanden, Marguerite Rouffance, att hennes man, son, två döttrar och barnbarnet (en sjumånaders bebis) dödade i kyrkan. Och 12-åringen frågar om det skulle kunna hända igen. Jag säger till hen att ja, det kan hända igen. Det räcker med att se vad vi människor, oavsett sida i ett krig, kan begå för brott under extrema omständigheter. En del av oss har inte

kommit längre när det gäller godhet och tolerans på många tusen år. Men å andra sidan finns det också hopp. Vi ser ju varanda dag, i vår närhet och i världen långt borta, exempel på modiga människor som gör gott och visar tolerans i situationer som är nästan omöjliga.

Och om vi går tillbaka till oss själva? Jag påminner mig rätt ofta om vår organisations grundsatser. De inleds med orden: "IOGT-NTO-rörelsen är en del av en världsomspännande folk- och bildningsrörelse. Rörelsen bygger på principen om alla människors lika värde och rättigheter, utan åtskillnad av något slag. Inom IOGT-NTO-rörelsen samlas människor som tagit ställning för personlig nykterhet och som delar viljan att tillsammans verka för bättre levnadsvillkor för alla människor."

Jag brukar tänka på att orden "alla människors lika värde" kommer före begreppet "nykterhet". Vad betyder det? Och kan vi leva upp till det, i stort och smått?

12-åringen och jag fortsätter diskutera världsfreden, om bin blir sömniga eller pigga av lavendel och varför det heter igelkott.

Och det enda jag säkert vet är att ingen kan göra allt. Men alla kan göra något.

*Anna
Carlstedt*

Anmäl ert lag till: Pumpen

Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

Höstens roligaste tävling i IOGT-NTO-rörelsen

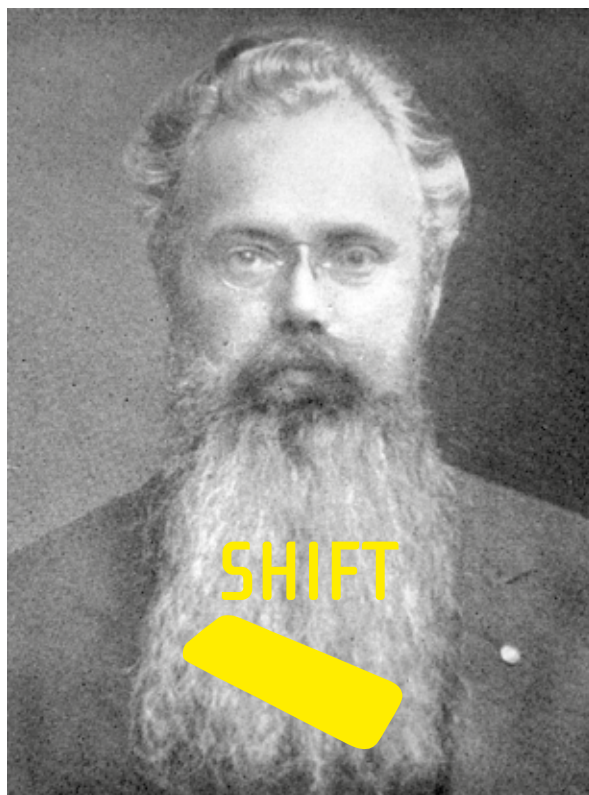
Mellan kl 20.00 och 21.00 den 13 november 2014 genomför vi tävlingen igen!

Nyhet! Nu med fler vinnare då tävlingen har olika klasser beroende på antal personer i lagen. Samla extra poäng genom att samarbeta inom IOGT-NTO-rörelsen och bjud in personer som ännu inte är medlemmar i rörelsen.

I tävlingen är nästan allt tillåtet för att hitta svaren på frågorna, men ni har bara en timme på er.

Skapa ett lag och anmäl er senast den 20 oktober.

Information och anmälan på hemsidan pumpen.iogt.se.

IOGT-NTO VERKAR i en värld som ständigt förändras. Människor engagerar sig på nya sätt, medlemmar ställer nya krav på organisationen och många tror att folkrörelsetanken är död. Vad tror du? Vi tror att IOGT-NTO alltid behöver medlemmar som vill ta ansvar för organisationens och verksamhetens utveckling. Vi tror att du är en av dem.

NU STARTAR IOGT-NTO och Tollare folkhögskola en ny omgång av ledarskapsprogrammet SHIFT. Under tre helger, under ett år får du utveckla dina lösningar för ditt IOGT-NTO. Välkommen att ansök till SHIFT!

➔ Ansök senast den 7 september till utbildningen via www.iogt.se/shift.

Kursen genomförs följande helger:
17-19/10 2014
23-25/1 2015
17-19/4 2015

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

FIKA FÖR ALLA 1–31 OKTOBER

Värvarkampanjen **Fika för alla** är här igen och vi utmanar alla föreningar och distrikt att vara med och bidra till en rolig värvarmånad. Genom att bjuda nya och gamla medlemmar och allmänheten på fika till våra lokaler skapas en självklar bro in i IOGT-NTO.

Alla föreningar som rapporterar in i förväg och genomför en eller flera värvaraktiviteter under perioden får ett kampanjkit som består av en fräsch termoskanna med IOGT-NTO-loggan, 100 st IOGT-NTO-pappmuggar, IOGT-NTO-servetter och utvalt värvarmaterial.

Alla föreningar som genomför minst en värvaraktivitet i veckan under perioden (4 st) och ett kafferep dit nya och

gamla medlemmar samt allmänhet bjuds in, kommer att få ett bidrag med 1 000 kr till föreningen.

Anmäl in era planerade värvaraktiviteter och kafferep senast den **25/9** så vi hinner skicka ut kampanjkitet. **Mejla eller ring robert.lindh@iogt.se, 0733-72 62 19 eller winnie.blom-jensen@iogt.se, 0701-90 84 61.**

Bidrag utgår till värvningsaktiviteter som görs utanför våra egna lokaler där vi möter allmänheten och sedan kafferep "hemma hos" IOGT-NTO-föreningen. För att få bidraget utbetalt efteråt tar ni ett foto från aktiviteterna och skriver några rader om vad ni gjorde och hur det gick och skickar in direkt efteråt.

Alla inrapporterade aktiviteter lägger vi upp på vår hemsida **www.iogt.se**.

Tre priser om 5 000 kr kommer att lottas ut under kampanjen bland de föreningar som värvar minst en ny medlem till IOGT-NTO. Vi har massor av fräscht värvarmaterial som gör det lättare att synas. Ni kan kostnadsfritt beställa värvarvisitkort, värvarblock och Häng med!-foldrar. Dessutom lämnar vi 50 % rabatt på ordinarie pris på värvardukar och termosar (så länge lagret räcker). **Beställ i samband med att ni anmäler aktiviteterna till Robert Lindh eller Winnie Blom-Jensen.**

GLÖM INTE ATT RAPPORTERA IN ERA FESTER OCH NYA VERKSAMHETER

Två av de mål som IOGT-NTO jobbar med under 2014 är att genomföra 500 fester och att starta 50 nya föreningar/verksamheter.

För att underlätta för alla, är det bra om varje förening själv rapporterar in sina fester och nya verksamheter. Detta görs enkelt via **www.iogt.se/valvinst**. Rapportera både det som är genomfört och det ni kommer att genomföra.

HALLÅ ALLA VÅRA SOCIALA FÖRETAG!

Fredagen den **17 oktober** kommer vi att erbjuda alla er som arbetar med våra sociala företag möjlighet att träffas i Jönköping för att under dagen kunna utbilda er vidare, dela erfarenheter och bygga era nätverk. Därefter finns det möjlighet att under resten av helgen delta under den regionala kamratstöds-träffen. Vi återkommer med ett mer detaljerat dagsschema så snart vi kan. Men boka in datumet redan nu!

Har ni några frågor, kontakta **Lina Staav, lina.staav@iogt.se, 08-672 60 09.**

SHIFT

Nu startar IOGT-NTO och Tollare folkhögskola en ny omgång av ledarskapsprogrammet **SHIFT**. IOGT-NTO agerar i en värld som ständigt förändras. Vi är en organisation som ständigt förändras. Nya medlemmar kommer till, nya ledare tar ansvar för organisationens utveckling och skapar tillsammans nya verksamheter. Vill du läsa mer om utbildning och få reda på hur man ansöker? Gå in på **www.iogt.se/shift**, sista ansökan **7 september**.

PROJEKTPENGAR – SISTA CHANSEN 2014

Fram till **30 september** går det att söka pengar från IOGT-NTO-förbundets pott för projektmedel. Potten är öppen för föreningar, kretsar och nätverk av medlemmar inom IOGT-NTO.

Fokus 2014 är alkoholpolitik, 50 nya föreningar/verksamheter, 500 fester och 5 000 nya medlemmar. Läs mer på **www.iogt.se/projekt**.

KAMRATSTÖDSTRÄFFAR

Under oktober bjuder IOGT-NTO in till två regionala kamratstödsträffar! Vi möts i **Örnsköldsvik 3–5 oktober** eller i **Jönköping 17–19 oktober**. Du väljer den samling som geografiskt ligger närmast dig. Tanken med träffarna är att vi som är IOGT-NTO:s kamratstöd ska träffa våra närmaste grannar, bygga nätverk, hitta möjligheter där vi kan stötta och stärka varandra samt dela erfarenheter.

Deltagaravgift 700 kr, inkl mat och logi i delat boende, samt resekostnader över 350 kr. Varje kamratstöd kan skicka max 5 deltagare. Anmälan via **www.iogt.se/utbildningar** eller ring **08-672 60 05**.

NARKOKOLL PÅ DISTANS

För IOGT-NTO:s medlemmar genomförs åter utbildningen Narkokoll på distans, där man får lära sig mer om narkotikapolitik och hur IOGT-NTO ser på narkotikafrågan. Utbildningen sker via internet under perioden **6/10 och 19/12** och arrangeras av Tollare Folkhögskola på uppdrag av IOGT-NTO. Läs mer och anmäl dig senast **26/9** via **www.iogt.se/utbildningar** eller ring **08-672 60 05**.

FRISBEE OCH GÅVOBEVIS

Sommarens nyhet i IOGT-NTO:s webbutik är en frisbee med IOGT-NTO-tryck. Passar perfekt att använda för sommarens lekar. Du hittar även gåvobevis i butiken, en bra present till den som har "allt" och när man vill stödja IOGT-NTO:s arbete.

Besök www.iogt.se/butik eller ring **08-672 60 05** för att beställa!

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Prata alkoholpolitik i valstugorna under valrörelsen
- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Köp prylar från IOGT-NTO:s webbutik
- Ge bort en färdigläst Accent till en som ännu inte är medlem
- Hjälp till som ledare i Junis

SKYLTBIDRAG

IOGT-NTO-lokalerna erbjuder att söka bidrag för att kunna byta utvändiga skyltar till nuvarande IOGT-NTO-logga. Sista ansökningsdag är **1/9**. Detaljerad information om skyltbidraget finns på www.iogt.se/skyltbidrag.

IOGT-NTO I SOCIALA MEDIER

Du vet väl att IOGT-NTO finns i flera olika sociala medier? Om du väljer att följa oss där finns det möjlighet att få löpande information om aktuella IOGT-NTO-aktiviteter.

- Facebook: www.facebook.com/iogtnto
- Twitter: @iogtnto
- Instagram: @iogtnto

KALENDARIUM

SEPTEMBER

- 1-7 Valkampanj: Insändare
- 6-7 Värvarkickoff för distriktens värvarsteam
- 8-14 Valkampanj: Sammanfattning och spridning
- 11 IRMA fortsättningskurs, Stockholm
- 14 Val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige
- 27-28 Distriktsstyrelsesamling, Lund
- 27 sep- ..
- 4 okt Kampanj Världens barn

OKTOBER

- 27 sep- ..
- 4 okt .. Kampanj Världens barn
- 1-31 Värvarkampanj: Fika för alla
- 1 okt- ..
- 4 dec Studiecirkel om EU och alkoholpolitiken på nätet
- 6 okt- ..
- 19 dec .. Narkokoll på distans, studiecirkel på nätet
- 3-5 Regional kamratstödsträff Norr, Örn-sköldsvik
- 10 Accent nr 7 kommer ut
- 17-19 Regional kamratstödsträff Söder, Jönköping
- 17-19 Våra Gårdars film- och kulturdagar i Vimmerby
- 20 Sista anmälningssdag frågetävlingen Pumpen
- 22-23 .. Drogfokus 2014, Norrköping
- 22-23 ... Verksamhetskonsulentsamling, Stockholm
- 26 okt- ..
- 1 nov IOGT Internationals kongress, Hua Hin, Thailand

NOVEMBER

- 7-9 Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
- 13 Frågetävlingen Pumpen
- 14 Accent nr 8 kommer ut
- 25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

- 1 dec- ..
- 4 jan 2015 Kampanj: Vit Jul
- 19 Accent nr 9-10 kommer ut

2015 JANUARI

- 1 dec- ..
- 4 jan 2015 Kampanj: Vit Jul

FEBRUARI

- 7-8 Kurs-kurshelg, Tollare Folkhögskola

Live på scenen på IOGT-NTO Forum i Köping

Lörd 6 dec kl 15 och 19 och sönd 7 dec kl 15
Forum Lives traditionella

JULKONSERT

ÖSTEN med RESTEN

FORUM Live

Fred 26 sept kl 19.30

En hyllning till
Ted Gärdestad
och hans musik
med Rock 'n Roll Machine

FORUM Live

Onsd 8 okt kl 19.00

Håkan Hagegård
kåserar

"scener ur ett himla liv"

FORUM Live

Fred 10 okt kl 19.30

Alice Babs
– mamma och idol
Titti Sjöblom
Ehrling Eliasson
Krister Lundkvist

Digitalt FORUM

Lörd 11 okt kl 19.00

Direktsänd opera från
Metropolitan i New York

Macbeth
av Verdi

Digitalt FORUM

Lörd 1 nov kl 18.00

Direktsänd opera från
Metropolitan i New York

Carmen
av Bizet

Din biljett på Köpings Turistbyrå 0221-256 55 eller www.digitaltforum.se

IOGT-NTO Forum, Västra Långgatan 2, Köping. Tel 0221-231 10

Fredagar, lördagar, söndagar

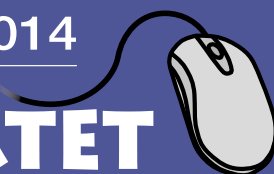
18 okt – 9 nov

Biljetter och speltider: www.munktorpsteatern.se

MUNKTORPSTEATERN 2014

FÅNGAD PÅ NÄTET

– Kuta och Kör 15 år senare

			ASTRI OCH EVERT		KAN KICK BLI	RÄKNE-SÄTT	HOPPAS SPELARE PÅ DRÖNARE		PUCKEL-BOSKAP MINDRE FEL			
			MELLAN STOLPAR					SPELAR B B KING				
			KRYSS-GRÄS			EFTER-LYSTE I TV3	VARG KAN FELA ELLER BRISTA		FELFRI GÖRS I SYD-KOREA			
			NÅGOT ATT EFTER-STRÄVA		TA I FÖRVAR							
DE KAN VARA VASSA												
							HAR INTE PASSE-RAT TESTEN		BACH-VERK RINGDE HEM			
KÄND AFFÄR OCH BYRÅ			FÖRO-LÄMPAT CITRUS-FRUKTER			NÅGOT FÖR TÅGET	Accent Nr 6	ANTI-KLJUS	KUNGS-FISK		MÅNGA BLIR INLAGDA	ZEUS MAKA OCH SYSTER
NÅGOT SOM DRICKS					GRÄVDE GULD I USA		KONST-EFTER-BILD TRÄD					
NÅGOT FJÄLL-NÄRA					FIRAS MED TORGNY HUR ÄR LÅGET?			JENNY OCH SUSANNA		SPEL-PLATS VID INSIKT		
KÄNNS I NASAN					VÄGRA INSE STÅR MOT ANDRA			HÄR GÄLLER DET GELLER				
MÅLA GENOM-SKINLIGT						KAN MAN ERSÄTTA LÄGGS LOCK	KAN SES PÅ GLAS-DÖRR		DEL AV PATRON TALL-TILLHÅLL			
					FÖR SYNS SKULL							
MAGISK ÖRT			KULLA-MAN		VI SKA ÄTA, NI SKA LAGA		ANTAL ENTAL			FÖR BÄTTRE BAK		

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 1 oktober 2014. Märk kuvertet Kryss 6/2014.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 3 2014

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Erik Lindström**, Eskilstuna. Två Tjugan-lotter var vinner **Victoria Löfgren**, Kullavik, **Lilian Gustafson**, Vingåker, **Bengt Peterson**, Varberg, **Marianne Östlund**, Uppsala, **Jan Karlsson**, Södra Vi, **Arne Hagberg**, Hedekas, **Birgitta Asp-Kleinhappel**, Karlstad, **Gunnar Andersson**, Trollhättan, **Gunilla Rothstrand**, Angered, och **Britt-Marie Ljunggren**, Fagersta. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 3 2014

**Accent-kryss
nr 3-2014
Lösning**

	I		F		A		S	E	
	S	T	R	Ä	V		R	Ä	T
	G	R	Ö	N	S	T	E	D	T
Ä	L	A		N	T		V	E	↓
	A	F		U	R	K	A	S	S
	S	I	F		E	N		Ä	T
A	S	K	E		S	Ä	K	R	A

↓	P			R		K		S	S	A	L	M			M
P	A	S	K	→	I	→	B	J	Ö	R	K	A	R	N	A
	S	K	Ö	N		P	E	Y	O			I		T	I
E	K	O		G	Ä		R	G		P	I	N	F	Ä	R
	K	V	Ä	V	N	I	N	G	S	A	N	F	A	L	L
	O			R	K	A	R	A	S	A	L	L	I	E	R
O	R	E	G	A	N	O		A	K	T	E	R	S	E	G
	T	V	E	K	Ö	N	A	D		A	D	A	K		T

Vi är sju sorters kakorförbundet!

Under oktober genomför IOGT-NTO kampanjen Fika för alla. Där vill vi att IOGT-NTO-medlemmar, -föreningar och -distrikt hjälps åt för att nå målet om **1 000 nya medlemmar**.

Genom att bjuda på fika får människor en självklar bro in i IOGT-NTO. Det är framgångsrikt att visa upp vår organisation på platser där många människor naturligt finns, exempelvis vid affärer och köpcentrum. När vi bjuder på något ges en självklar möjlighet att inleda samtal och fråga om medlemskap.

Vi vill också att vi bjuder in de som vi träffar till ett kafferep i våra lokaler. På så sätt får vi fler möjliga kontakter med de som kan bli nya medlemmar i IOGT-NTO.

Alla IOGT-NTO-föreningar som deltar och i förväg rapporterar om var ni ska genomföra kampanjen kommer att få ett bra kampanjkit, perfekt för värvning och för fika. Genomför man en värvning på stan per vecka under oktober och dessutom ett kafferep i sin lokal får föreningen 1 000 kr. Bland alla föreningar som värvar minst en medlem kommer premier att lottas ut.

Läs mer om kampanjen i brevet som skickats till föreningen eller gå in på www.iogt.se/fika.

Mer Fika för alla hälsar

Robert, robert.lindh@iogt.se, 0733-72 62 19

Winnie, winnie.blom-jensen@iogt.se, 070-190 84 61

Lizzette, lizzette.masterson@iogt.se, 070-190 84 03

